

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

FÖRSTLINGAR.

EN SAMLING DIKTER

AF

JAKOB BONGGREN.

MED INLEDANDE ORD AF

VIKTOR RYDBERG och *GEORG BRANDES.*

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Pris: häft. 1: 50; inb. 2: 50.

1000

FÖRSTLINGAR.

EN SAMLING DIKTER

AF

JAKOB BONGGREN.

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1882.

Då författaren till den diktsamling som på efterföljande blad framläggas för allmänheten ännu är helt och hållet obekant, torde det vara lämpligt att nämna, att om ock denna är det första större arbete af honom som framträder i bokform, så har han dock redan förut, fast under pseudonymt författaremärke på flera områden öfvat literär verksamhet, som icke förblifvit alldeles obemärkt, utan tvärtom har tillvunnit honom erkännande och bifall af några bland Nordens nu lefvande förnämsta skriftställare såsom **Georg Brandes** och **Viktor Rydberg**.

Med författarens medgifvande tillåter sig därför förläggaren att här införa ett utdrag ur tvenne till honom riktade skrivelser från de nyssnämde auktoriteterna.

“Högt ärade Herr Jakob Bonggren!...

Min hjertligaste tacksägelse för den ädla och fulländade dikten, hvarmed edert bref inleddes! Jag önskar, att jag vore sådan dikt värdig, men känner sjelfförelöjelser, när jag finner den vara riktad till mig. — Såväl detta skaldestycke som det jag senast läst i “Svea“ och hvad jag i öfrigt vet om eder literära verksamhet gör, att jag uppriktigt beklagar, att Atlanten hädanefter skall ligga emellan edert fädernesland och eder. Dock äfven där böra eder förmåga och goda vilja komma ej blott de utflyttade landsmännen, utan oss med dem till gagn. Det finnes ju redan en svensk-amerikansk litteratur, som utöfvar ett starkare inflytande på moderlandet än

mången der fått klart för sig. Och en vacker uppgift vore ju att höja den svenska själfkänslan hos våra nybyggare i Amerika, att söka i deras tankar på en framtid, lyckligare än de till regeln äro i stånd att grunda här, ingjuta kärlek till den nordiska folkstammens historiska minnen, som ju gifva åt hvarje skandinav en fullmagt på manligt adelskap och kunde vara honom ett moraliskt stöd i striden för tillvaron. — ...

Viktor Rydberg.

Hr. Jakob Bonggren i Mora har fra min Haand ønsket nogle anbefalende Linier med Hensyn til en Stilling som Medarbeider ved et amerikansk Dagblad. Det er med største Førnøjelse at jeg giver ham min bedste Anbefaling. Jeg har allerede i nogle Aar fulgt Hr. Bonggrens literære Virksomhed saavel paa Vers som paa Prosa og jeg har det Indtryk af ham, at han er en i literær, særligt journalistisk Henseende ualmindeligt velbegavet Mand, en Mand af afgjort Frisind, med en fast Overbevisning, gode Kundskaber og usædvanligt Fremstillingstalent. Hvad der i hans Ansknelser var till Hinder for hans Carrière i Europa, en udpræget republikansk Overbevisning, vil ingen Hindring danne i den store amerikanske Republik, og gjennem hans hele literære Production faar man Indtrykket af en grundhæderlig Karakter. Hvis man altsaa tillægger mit Omdømme nogen Vægt, bør man give ham den Plads, han ønsker.

Berlin 21 Dec. 1881.

Dr. Georg Brandes.

Innehåll.

Till lifvet	3.	Slaget i Teutoburgerskogen	90.
Himlarne	5.	Antisemiter	95.
Poesi	10.	Skogsmannen (Efter HIERO-	
Sångarfejden	15.	NYMUS LORM)	98.
Mollok	20.	Vårtankar	100.
Omlbytlighet	23.	Till den vaknade fjäriln . . .	103.
Traastens bo	26.	Frågor i midten af April	105.
Dagslåndan	29.	Våren är kommen!	107.
Stridssång	31.	Lärkan	109.
För mig själf	34.	Valborgsmässkvällen	110.
Solbilder.		Tusilago	114.
1.. En viol	37.	Vårbilder 1	116.
2.. En Sorgmantel-fjäril	39.	„ 2	119.
Undlerlandet (Efter HEINE)	44.	Lore Ley (Efter HEINE) . . .	120.
Ny Ilaokoonsgrupp	47.	Sommarvisa	122.
Till Björnstjerne Björnson	48.	Violen	125.
Till den rättslöse	51.	Krigsvisa	127.
Politik	53.	Herdens klagovisa (Efter	
I Baibel	55.	GOETHE)	131.
Antiingen eller	58.	Zigenargossen i norden (Efter	
Kung Sverre	67.	GEIBEL)	133.
Frihetskamp	69.	Den första förlusten (Efter	
Norska flaggstriden	80.	GOETHE)	136.
Gustaf Adolf	87.	Saknad	137.

Kärlek	139.	Afskedshelsning till Caanrl	
Möte (Efter HEINE)	142.	Jakob	178.
Sjöjungfrun	144.	Torsbragder.	
Dör Mickel, gäller det hans skinn (Efter GOETHE)	148.	1. Fisket	180.
Längtan	150.	2. Färden till Geirrrööds gård	188.
Skördebild	152.	Fjäril!	196.
Herdegossen (Efter HEINE)	155.	Kärlek och vänskap	198.
I gryningen	157.	Åkerblad	200.
Sjömannen	159.	Väckaren i öcknen (Efftteer FREILIGRATH)	202.
Ett farligt medel	166.	En ideolog	205.
Höstvisa	169.	Till de egendomlige (Efftter GOETHE)	208.
I vinterqvällen	171.	Blomsterplockning	209.
Hvems är skulden? (Efter VICTOR HUGO)	173.	Far väl!	212.
Grafven i Busento (Efter PLATEN)	176.	Småplock	219.

Till Lifvet.

יְהוָה

Ljusande, härliga Lif, som i darrande pulsarne sjuder!

Dig, du olympiska, *dig* egnas min hyllande sång.

Aldrig, så länge som än uti ögonen tingen *sig* spegla,

än min tunga *sig* rör, än jag har känslig en närvt,

aldrig så länge skall *jag* besjunga det gräsliga Intet!

Aldrig i lifvet min sång andas vill tomhet och död!

Lif, det var dig jag besjög, då det första mitt leende

väcktes,

då på en lefvande verld först här i lifvet jag såg!

Lif, det är dig jag besjunger ännu, så ofta jag andas!

Klappande hjärtat dig bär heliga hymner hvar stund.

Du skall besjungas af mig, tills de speglande ögonen brista,

tungan blir stelnad och stum, hjärtat blir stilla och kallt.

Kanske på grafkullen sist ur de multnade lemmarne spirar

Himlarne.

O happy earth, reality of heaven!

SHELLY.

Himmel! — O, hur skönt det ordet ljuder!
Det passionens låga slockna bjuder,
hämmar vemodstärars strida fall,
smärtans moln från lifvets himmel jagar,
byter sorgens natt i glädjens dagar.
För det ordet viker skugga all.

Hvarje folk, från Sahras heta öcken
till de isbärg, som i frostens töcken
peka rakt mot polens stjärna klar,
hvarje folk, på hvilket solen skiner,
hvarje tid — om ny, om i ruiner —
tron uppå en himmel har.

Fagra människor vid Ganges' bölja
i dess helga vatten lemmar skölja,
böja knä för lotusblomman blå,
drömma sig en dal med palmer höga,
där som blommor, hvilka böljor löga,
vaggande för vindarne de stå.

Fästligt öfver Persiens bärg det glimmar
i de rosenröda morgontimmar
Mitra-eld, så offerskär och ren,
och man ber till de evinnerliga
att till ljusets himmel upp få stiga,
sola sig uti dess sken.

Bland Britannias gråa ekar sprungo
kelter. Pilar hveno, sköldar klungo;
Lochlins söner bröto lansar där.
Ossian grep med makt i harpans strängar,
och utöfver dimomflutna ängar
flög hans toners andehär.

Och han sjöng hur kämpehammen sväfvar
från en jord, som, djupt i blodskuld, bäfvar,
vingad, upp till blåa himlens bryn;

sjöng, hur fädrens andar drabba samman,
men till — handslag blott, till samspråks gamman,
burna af den lätta skyn.

Vildt valkyrior öfver slätten rida,
där de styfva åsakämpar strida.
Vapnen rassla, jorden dricker blod.
Kämpen sjunker ned med klufven panna;
men hans ande bortflyr — får ej stanna
där som striden stod.

Himlabryggan för hans fjät sig bugtar;
men den bålde viking mer ej fruktar
Helas vinter eller Surturs glöd.
Valhalls portar öppnas för hans öga;
Odin vinkar gudafränden höga
till sitt fläsk och mjöd.

Uti sträcktåg jagar röde mannen
bufflar på den böljande savannen;
irrar så, tills han i wigwam dör.
Och *då* lyfter honom Store Anden
till de obekanta buffel-landen,
där till ständig träff man spjutet för.

På de heta, vida öckenfälten
i Arabien spänner Selim tälten
under palmens mörka skugga gladt,
röker opium, dricker kaffe bara,
ler mot odaliskens stjärneklara,
fagra blickars natt.

Och han dör. Vid andeskarors psalmer,
går han under paradisetts palmer,
uti vallmodrömmar sjunken hän.
Svartögd houris skälmskt åt honom blinkar
och till evig sällhet honom vinkar
från en grupp af rosenträn.

Juda längtar upp till fädrens himmel,
där ett herdetjäll, med stjärnors vimmel
prydt, likt Nya Verldens flagga, står;
där hans nya hjord bland rosor betar,
där han barndomstidens härligheter
njuta skall i evig vår.

Lasarus är vigd åt korssets lära.
Andlig fattigdom — se där hans ära!
Han föraktar världen, plog och harf.

Lycklig han! I trasor fram han drager;
tigger blott. Han i sin dödsstund tager
därför himmelen i arf.

De, som här sig fröjda fått och ståta,
skola, döde, jämra sig och gråta
och vid törsten intet vatten se.

Den, som här fått sörja, sucka, kvida,
skall i himmelen, vid Davids sida,
jubla blott och le...

Fjärran bort hvar sagohimmel vike!

Fridens ljufva, tusenåra rike
kärleken, den eviga, oss bär.

Skingra dig, du drömmars natt och dimma!

Se! I öster solen börjar glimma.

Himmelriket är oss när!

Poesi.

Jag sjunger endast hvad jag kan pröfva
med mina sinnen, de sunda fem.

SNOLSKY.

Sitt yrke en hvar
plär vanligen fatta på eget sätt.
Där ges olika svar
på likadan fråga. I valet och kvalet
man står; *hvem har rätt?*
Kanske alla i hop? — Kanske alla ha galet? ...
Nå ja,
hur som hälst; men olika tankar de ha.

Hvad tarfvar en poet?
Du kritiker, idealisternas vän,
säg det, du, som det vet!
Jag tycker, det vore så roligt att höra
hur snillrike män,

såsom du, när de dikta, bruka att göra,
just så,
att jag sedan er konst kunde bättre förstå.

Nu han öppnar sin mun,
och kalotten han vänder på hjässan så kal.
Se'n han gapat en stund,
så höjer han rösten så salvelsefullt:
"han tarfvar *ideal*.
Han med skall, sig räkna till skönhetsens kult.
I ord
af klingande ståt dyrkas skönhet på jord."

Men hvad för ideal?

"Jo, *det absolutas*, kan väl du förstå.

Gör bland ämnen ditt val;

skildra mönster af last, skildra mönster af dygder!

Låt de typerna gå

än i tjusande, än i förfärande bygder —

samt se'n

straffa lasten och löna det goda, min vän!"

För de välmenta råd,

som du gifvit, haf tack! Men ursäkta, jag ber,

att jag ej är så bråd

att sväfva i rymderna bland idealer,
när jag människor ser!
Mina ord ej lik flickor, som skola till baler,
jag klär.
Jag tror, det är bäst, om naturlig man är . . .

Prisbelönte herr poet,
ni, som rimmar så ledigt, så lustigt och lätt!
Helt säkert ni vet
hvad poeterna tarfva för att kunna lyckas.
Mig nämn edert sätt!
Och han värdes ge svar: "vill med lager ni smyckas,
så löp
till boklådan först och *rimlexikon* köp!"

Eder därjämnte lär
det metersystem, som nödigt ni har,
att båd' här och där,
lik Prokrustes, orden till jämmmått sträcka.
Mellan rimmens par
(se ert lexikon!) måste ni tankar kläcka —
som höns!
Men *fint*, om ni ej är en dummerjöns!"

Ja, detta var *ord*
och inga visor! Ej alls eufonism.
Min förfrågan var gjord
på prosa, och svaret blef ock på prosa.
Den, som naturalism
i sin slickade diktning ej alls tycktes rosa,
dock var
naturlig, rätt fram uti detta sitt svar.

Så ofta det är,
om annars jag saken har utfunnit rätt:
den, på läpparne bär
det mest konstlade snacket när han paraderar,
har ett rättframt sätt,
när han blott mellan fyra ögon orerar.
Rätt sätt
att framställa råd, gör dock rådet ej rätt.

Nu jag frågat ett par
af samma slags folk. Deras yrke är ett;
men — hvad olika svar!
En vill, att det ideela skall brukas;
den andre har gett
slika råd, hvilka höfvas det nötet, herr Lukas
har med
på hvar biblisk bild, efter gammal sed.

Ej meter och rim
med "fina" tankar är ensamt poetiskt.
Jag tror, att ett stim
af tankar och bilder — *naturliga* blott! —
verka väl så äстетiskt,
fast söndagskläder ej på sig de fått,
samt att
de lika så väl locka tårar och skratt.

När jag diktar en gång —
då sådant mig roar, må gärna det ske! —
skall det ske utan tvång.
Jag skall verklighet teckna, men ej idealet,
som man icke kan höra och se;
ty detta är lika så löjligt, som galet,
att vi
blott dimbilder teckna i vår poesi.

Sångarfäjdén.

Man lass die Geister auf einander plätzen und treffen.

LUTHER.

Det var en gång — jag vet icke när;
men för länge se'n kunde det icke vara.

Och som det ej håller så nödigt är
att *datum* veta, så nämner jag bara:
det var en gång, på en främmande kust,
två bildningsströmningar kommo att möta
hvar andra — ej landet är aflägsat just! —
och fiendtligt de råkade sammanstöta.

Där möttes en ädel trubadur
af det äkta blå, romantiska slaget,
och en nutidspoet, en robust natur,
som sjöng för det lyssnande arbetslaget.
Att romantikern då tog humör, det är klart!
På en gång slöts den idylliska friden.

Man ej ord visste af, förr'n med ilande fart
man stod midt uppe i brinnande striden.

Och trubaduren sin harpa slår;
tomhufvade blåklockor bifall nicka.
”Här sjunger du bort din ungdoms vår.
Mig följ att Kastalias bölja dricka!
Den källan hon flödar ur tider af glans,
då idealen ej än sprungit sönder.
Sjung om älskog, om korsriddarns blodiga lans!
Gör som jag — och sjung ej för dumma bönder!”

Och skalden, han svarar, med saktmod först:
”att sjunga för forntiden mig ej blef gifvet.
Jag efter Kastalia ej känner törst,
hämtar ämnen till sånger ur lefvande lifvet.
Väl om älskog jag sjunger, om ädel bragd;
men ur tider, som äro mig mera nära.
Som det höfves en man, vill jag oförsagd
om *vår* tid för kommande vittne bära.”

Och trubaduren af vrede blir blek,
och hvart rostbitet svärd i museum darrar.
”För pöbeln ej pröfve du harpans lek.
Sjung för Rääfvar, för Oxhufvud, Horn och Sparrar!”

(Förstås väl: nog nämnde han andra namn,
men af dylik art dock de voro alla.)

Sjung för dem — och du slutes i ärans famn!
Som du nu är, i vanrykte måste du falla.”

”Om förlåtelse!” — kväder då skalden till svar.

”För adeln man sjungit tillräckligt redan,
då bragderns lön den värdig var.

Den går kräftgång — och lofsången tystnar sedan.

Och skulle arbetarn föraktad gå,
för det att hans hud blifvit tjock som läder,
för det han af herrarne nämnes rå
och ej kan bestå sig så vackra kläder?”

Och trubaduren, han fnyser blott,
och hvar ridderlig hingst uti stallet gnäggjar.

”Det syns, du din bildning på landsvägen fått,
då du ringaktar hjältarnes ätteläggjar.

Gå de kräftgång, de store och ädle män,
som från gudarne leda de fräjdade anor?

En prydnad för landet de äro ju än,
med sin bildning och sina förfinade vanor.”

Och skalden, han ler. ”Om jag ringaktar? Nej.
Min glädje det är, att de gode akta.

Hvar en, som är ond — honom aktar jag ej.
Om ätteläggarne tala vi sakta!
Vi tala så innerligt sakta om dem;
ty fädren och de — det är inte det samma.
Nämn en Hamilkars namn — och hvar hederlig skräm!
Nämn en Cronstjärt! Hvar kind skall af blygsel flamma.”

Och trubaduren, han spottar af harm,
och de adliga sköldarne skramla och spricka.
”På fantasi är du fasligt arm,
och du dyrkar ju bara en *jordisk* flicka.
Om himmel och änglar du intet vet;
det är fasligt — ty det är ju hufvudsaken!
Det står således hårdt med din salighet.
Är du kanske ej väckt? Då skall jag få dig vaken.”

”Allt sådant, jag aldrig har sett och vet af,
om det vill jag alls inte dikta en visa!”
Det svaret, helt allvarsam, skalden gaf.
”Bara jordiska flickor man hört mig prisa.
Af ren okunnighet detta sker —
det må fiender veta så väl som vänner!
Jag sjunger om just det jag känner och ser,
och jag tiger med det, jag ej ser eller känner.”

Och trubaduren, han ryser af skräck,
och hans multnade bröder i grafven sig vända.
"Du skall svärtas till, som en korp, af mitt bläck,
och min penna, så hvass, på din ära gör ända.
Du är till förtappelse ändå såld;
det är alls inte värdt att dig längre spara.
Och vinner jag öfver dig ej med våld,
skall min list dock öfvermäktig dig vara."

Och skalden, han rodnar af ädel harm.
"Ej onskans glödande skott jag fruktar!
Jag sjunger mod uti *folkets* barm,
och med tusende armar den ende det tuktar..."
Visst föllo där ord, ja, många fler,
som ej upptagits här, under sångarfäijden.
Är än du ej nöjd — snart nog hör du mer,
då kriget upplågar i *denna* näjden.

Molok.

Elden lågar under stoden. Fästligt prydda pre-
ster svinga
däromkring med skrik och buller. Knifvar skramla,
harpor klinga.
Döfvande cymbalen ljuder, våldsamt är basunens dån,
och i skaror kommer folket späjande långt bortifrån.

Söt och smilande är blicken hos det höga presterskapet,
när bland hoparne han irrar. Rök och lågor fram ur gapet
spruta redan uppå guden, hvilken, efter gammal sed,
fruktansvärd har blifvit, se'n han slukat litet eld och ved.

Hör, ur presteringen sången monoton och sträf sig höjer!
Ned i stoftet hvarje lekman hufvud och lekamen böjer.
"Bären barnen fram för guden! Edra bästa håfvor så
Molok, att sin vrede stilla, må af er till offer få.

Himmelens och jordens herre vredgas öfver synder svåra,
öfver fädrens brott och våra, dagens och de tusenåra.
Offren barnet, medan ännu ifrån synd dess själ är ren!
De, som så sin herre tjäna, blifva frälste, hvar och en.

Icke nog, att barnen själfva från allt ondt i verlden slippa,
fagra löftet skänker Molok, denna fasta sanningsklippa,
att, fastän i tron du svag är, full af brott och öfverdåd,
skall det offret nog dig bringa ymnigt mått af him-
melsk nåd.

Du skall tryggad vid din vinstock och vid oljeträdet vara.
Molok själf med svärd sig väpnar, om dig hotar nå-
gon fara;

han din ovän sönderkrossar, bränner upp hans hus och stad,
hägnar dig, till dess du somnar uti döden, lugn och glad.”

Uti rörelse och tårar hopen lyss till högtidsljuden.
Mödrar unga, mödrar gamla bära barnen fram till guden,
och vid larm af skrik och lurar, ljudande kring bärg och sjö,
se de, hur i Moloks armar deras små i lågor dö.

Smärta och fanatisk tjusning nu en våldsamtvekamp
kämpa,
tills den ena af dem hunnit att den andras ifver dämpa.

Mången mor med tårar träder barnlös i sitt tält i kväll,
mången mor bland *dina* stammar, du, mitt folk, mitt
Israel!

Öfver Kanaan faller natten. Där sin kulle Sion hvälfver
tjuter vinden, och på palmen kronan, som i smärta,
skälfver.

Upp till Moloks offeraltar skaror utaf ulfvar dra. —
Säg ock snart i andens rike *varde ljus!* o Jehovah!

Ombytlighet.

Variatio delectat.

Det är, att kappan efter vinden vända,
vindflöjel vara, att med vargar tjuta,
att fladdra hit och dit liksom en slända,
bland präster sucka, bland rouéer njuta.
Jag älskar ej den där vindböjtelstrallen,
som, nu en allmän sed i världen vorden,
kringvandrar med sitt klena kram som knallen
och sticker benen under alla borden.

Men så gör vacklandet just nu i världen,
det lösa vankelmod, som fäste saknar.
Det trampar gräset ned i alla gården
när husbond' sofver; — ack, och när han vaknar,
då är nedtrampadt hvad han fagrast hade,
då växer aldrig mera ax på sådden;

ty halm, som en gång bruten ned sig lade,
är mer ej värd, än den förfrusna brodden.

Jag känner män, som fordom icke trodde
mer, än det, *dem* en sanning syntes vara,
och deras själ då som en konung bodde
i sin akropolis förutan fara.

Men, ack! Så trampar Variatio neder
på lek den stolta, höga tankeborgen,
och ljusets lömska fiender hon leder
förrådskt in på gatorna och torgen.

Och lifvets glädje-eld i tårar slocknar,
förvriden tanken blir, eländig minen,
och kring den fallna borgen mörkret tjocknar,
och blott ett irrbloss fladdrar kring ruinen.
Till mänskogudar beder åter själen,
till judar och till sagor utaf judar,
och af den frie mannen varder trälen,
som skaffar trälar fler åt vrede gudar.

Hvi kom väl, *hvidan* kom väl sådan villa?
Har mänskoanden väl sig så vanslägtat?
Jag kan ej sådan tankelära gilla,
som skapats af: *Variatio delectat.*

Och därutaf mest alla villor komma.

Jag tror på lifvet, som här nere knoppas,

men ej på irrsken och på grubbel tomma.

På allt otroligt jag ej tror och hoppas.

Min tro, mitt hopp — må de min *kärlek* följa!

Jag vill min tankes borg på Sanning grunda.

Förståndets sol, må hon sig aldrig dölja,

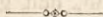
så Variatio får mig annorlunda!

Förhatligt är att se hur tankar bytas

mot sämre ut, hur sinnen sig förvirra,

och huru alla glada känslor brytas!

Slikt är, som efter lyktegubbar irra.

Trastens bo.

Vintern hade flytt för sol och vindar.
Blåa sippan slog på branten opp.
Gården hägnades. Det restes grindar.
Kråkor kraxade i granars topp.
Slammet flöt i bäckar och i diken.
Vattnet glittrade, och gäddan slog,
så att vassen gungade i viken.
Foglar sjöngo uti skog.

Och då kom min fader hem från skogen.
Stör och hänken han på axeln bar.
Och där gick det folk och körde plogen ;
rotebönderna det var.
Jag var ute, gick att honom möta
vid den norra bro,

och han nämnde, att han råkat stöta
på ett fogelbo.

”Bort i näset” — sade han — ”där fann jag
nyss ett trastebo uti ett snår.

Visa dig det nu, det kan jag,
om du bara med mig går.”

Och vi gingo öfver led och stängsel,
tills vi öfver bärget, om en stund,
kommo fram uti ett skymmigt trängsel,
i en liten gran- och furu-lund.

Ur en gran, midt inne uti lunden,
flög en fläckig trast med skvatter opp.
Öfver viken flög han samma stunden,
satte sig och pep uppi en topp.
Och då lyftes jag på armar båda
af min far, att se i boet ner.
Fem blå ägg var allt, jag där fick skåda
inom cirkelform af kvist och ler...

Hvarför minnes jag så noga detta?
Hvarför gläder mig det minnet så?
Är det värddt, att ibland dikter sätta
hvad som så prosaiskt syns ändå?

Jo, hvart minne från de flydda tider
är en dikt af oförgängligt slag,
värd sin plats, och barnaminne sprider
ljus uppå min bana än i dag.

Ja, jag minns, hur lätta vindar drefvo
ljusa moln i sommarluften då,
minns, hur lifliga i solen blefvo
ner vid vassen sländorna, de små.
Glädje strålade ur solens öga,
glädje glittrade i sjö och flod,
och i skogen, som på bärigen höga,
blomstersmyckad glädje stod.

Och jag kunskap fick från bärg och dalar,
från hvar blomma på min stig.

Själftva foglanästet talar:

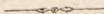
allt har lif för att föröka sig.

Evigt skola stjärnorna sig svinga

kring sin sol uti det höga blå.

Hvarje vår skall nya väsen bringa.

Lifvet evigt skall bestå.

Dagslåndan.

Där sorlar i solskenet bäcken
med nickande blommor vid strand,
och humlorna surra kring häcken,
som hägnar de odlade land.

Där flyger, på glittrande vingar,
en slända bland vass och bland blad.
Hon upp öfver vågorna svingar
och tumlar i luften så glad.

Och vassen, han vaggar, och vågen,
hon krusas af lekande vind,
och vandraren glädes i hågen
åt svalkan kring solbaddad kind.

Och slåndan ses fladdra och blänka;
men trögare flykten tycks gå.

Hon hastigt ses vingarne sänka
och sätter sig ned på ett strå.

Och innan än solen så stilla
i vester nedsänker sig röd,
hon sitter den glädtiga lilla,
i vassen orörlig och död.

Så gläd dig åt flyktiga lifvet,
lik sländan, en solig minut!
I dag är det nöjet dig gifvet,
i morgon kan allt vara slut.

Stridssång.

Här finnes två hopar, som väpnade stå
till tänderna. Ja, fast det hörs som en saga,
de stundom, när de som hetast gå på,
pläga äfven till tänderna taga.
Den ena ligan är mörke män,
med *tron* till fältrop och *lögn* till vapen;
den andra på ljuset kännes igen,
på förnuftet och vetenskapen.

Från mörka ligan pilrägnet yr —
förgiftade vapen, som sakta döda.
Men ljusets man för sådant ej flyr,
om också han måste förblöda.
Han vet, att om han viker en tum,
bli hans motståndare dubbelt många,
att mörkret skall intaga ljusets rum
och solen skall neder gånga.

Han vet: om de mörke än skulle få
om sin hela terräng ibland gå miste,

ta de nya fästen i annan vrå
och äro i fält de förste och siste.
Han vet, att förutan att blanda i hop
det sanna och falska kan fred ej stiftas;
men åt sanningen vill han ej gräfva en grop,
utan strider till dess han förgiftas.

Men mellan dessa härarna två
går folk, som ej duger till militärer.
För hvad pris som hälst vilja fred de få
och kalla sig själfva för parlamentärer.
Hvad skola vi göra med dem, godt folk?
Få de leda oss hän till förströelse, sägen?
I vägen för oss går hvar *halfhets* tolk;
må för den skull han rödjäs ur vägen!

Må striden braka på bärg och i dal,
som i hettan två tordönsskyar gå samman;
ty då skall luften bli ren och sval
och solen framgå i gamman.
Till sist skall mörkret ändock ta slut
för den unga, allt mer inbrytande dager.
Till sist skall Förnuftet ha stridit ut
och krönas med segrarens lager.

För den skull: kämpe för sanning en hvar
och för lögn eller parlamentering ej vike!
Vi veta, att solen skall uppgå klar
öfver striden i andens rike.

Må vi stå i orubbelig kraft, hvar och en!
Hvad gör sår, om jag blott för det rätta lider,
blott jag vet, att på mina kallnade ben
träder *SANNING* i kommande tider!

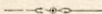
Jag vet, att jag stod i det rättas led,
när jag stred mot förtryckets och lögnens läger.
Jag vet, att jag del, för det att jag stred,
i segern, den kommande, äger.
Så vi veta, en hvar, som mot mörkret går ut,
och det, in i död, våra krafter stöder.
Så kämpom, tills natten en gång tager slut!
Friskt mod, I vänner och bröder!

För mig själf.

Nu brinner lampan, hög och klar,
och lyser upp mitt lilla rum,
och mången stilla stråle far
Kring minnenas Elysium.
När vinterkvällen är så lång
och tiden sakta svinner hän,
hur skönt, att med sin tankes gång
till forna dagar fara än!

Bland dessa böcker är mig väl,
det är nog sannt. Dem älskar jag.
De ge ambrosia åt min själ
vid hvarje slutad arbetsdag.
Men dock — hur gärna återgår
från dem jag till min barndoms dal,
till detta fåtal flydda år,
med fröjder utan namn och tal!

Kom då en sorg, den var som skyn,
som sväfvat öfver solen lätt;
fördunklar nu en tår min syn,
så är det uppå annat sätt.
Med samma ljuset aldrig mer
skall solen glittra uppå sjö.
Med sådan tjusning aldrig mer
skall sommarlunden skugga strö.

Solbilder.

1.

En viol.

, du himmelens ljus, hur jag älskar dig dock!

O, du älskade, dyrkade ljus!

Huru ljufligt du sken utur skyarnas flock
in till mig i mitt fädernehus!

Jag ej glömmet hur strålarne, gyllene, små,
togo fjärlens lustiga fart,

hur de nere på tiljorna dansade då,
när du sken genom rutan så klart.

Jag dig helsar med fröjd hvarje gryende vår,
då du smälter det sista af snön,
då den skuggiga lunden i knoppningen står,
och då gräsmattan framsticker grön.

Hvilken doftande vind öfver ängarna far!
Huru skogarne susa i sång!
Mera ljuflig än nu hvarje vårdag dock var
uti barndommens dagar en gång...

Se! — Jag ser den ännu så förtjusande klart,
denna tafra ur oskuldens dar! —
Snön har nyligen smält. Nu är gärdet helt bart.
Bäcken vuxit och brusar och far.
Se, en enstaka lärka sig höjer ur ljung!
Det bär af imot himmelen blå.
Och hon jublar och finner ej lefnaden tung
högt där uppe, där skyarna gå.

Se, där ute på åkern sätts plogen i mull,
och han rispar en fåra så lång!
Utaf tjocka, blå maskar är torfvan så full;
efter dem äro ärlor på språng.
Och de vippta på stjärten och hoppa så lätt,
dessa ärlor, och kvittra så gladt.
Någon vårfogel svarar, på främmande sätt,
en, som borta i aspen sig satt.

Nu i stugan ej inne kan barnet bli kvar;
det vill springa med vinden på äng.

Till den bärgväggen där, som är klippig och rar,
bär det af uti flygande fläng.

Varm är ljuven bredvid, mjölonriset också,
af en stundom framblickande sol.

Men se där! Upp i klippan, där synes ju stå
en så stor och så härlig viol!

Se, så sakta han nickar för vindfläkten ljum!

Hur han blänker så gul och så blå!

"Om jag också skall krypa dit, tum ifrån tum,
skall jag hafva den blomman ändå!"

Huru barnet än stretar, sitt mål ock det når;
i sin hand snart violen det ser.

Men på klippan helt rådvillt det därefter står,
ropar: "pappa, kom hit, hjälp mig ner!" ...

Du behöfver ej frukta! Han hjälper dig ner.

Du är nere på ängen helt snart.

Under bruna mustaschen så vänligt han ler,
och hans öga, det strålar så klart.

Och hur glad är ej du, som violen har fått,
fast han vissnar med hast och förgår.

Allt förgår. Det är nog, om han skänkte dig blott
litet glädje i barndommens vår.

2.

En Sorgmantel-fjäril.

O, du härliga sol, som bestrålat min stig,
se'n det första af stegen jag tog!

Jag ej utsäga kan all min kärlek till dig,
kan ej någonsin prisa dig nog.

Du mig bilder har visat af ljufvaste slag,
se'n mot dig först jag ögat slog opp.

Du har målat för mig, på hvar gryende dag,
nya taflor af sällhet och hopp.

O, du lyste så skönt, då på kullen jag stod,
hvilkens vägg uti kärnet så brant

stupar neder! På böljornas lekande flod
sköt du glittrande strålar så grannt.

Se, de härliga strålarne hoppa omkring
på hvar våg med en darrande glans,

lik en skara bevingade älfvor i ring,
hvilka tråda sin luftiga dans!

Det är sommar. Det blommor i sjöar och kärr.
Själftva klippan är smyckad så täckt.
Alla ängarna stå som en blomsterparterr,
sprida dofter vid ringaste fläkt.
Och det vimlar af fjärilar, humlor och bin
öfver allt: öfver vatten och land;
och det brusar af kvitter, af sånger och skrin
från hvart skogssnår till himmelens rand.

Nu är stugan där borta för mörk och för kvaf,
framför all ting för liten och trång.
Såsom sjöfogel trängtar till böljande haf,
så ock barnet till blommor och sång.
Ej allena till sången och blommorna dock
står dess ifriga längtan och håg;
till de lysande fjärilar längtar det ock,
till de sländor, som fladdra vid våg.

Se, där borta på gårdet, där står det en björk
i en ljungmo, som nu går i blom;
och den björken, hvars lake utsipprar så mörk,
är blott sällan på fjärilar tom.
Ditåt skyndar sig barnet och aktar ej stort,
att det nedtrampar gräs uppå äng.

Öfver blommorna ila dess fötter så fort,
som två vingar i flygande fläng.

Och det kommer dit bort, där den björken, hon står,
hvilken barnet har kallat för *sin*.

Hvilken skiftande tafra det skåda där får!

I dess minne hon trycker sig in.

Hvilket buller af humlor och gullsmeder där,
när de svänga i kretsande flygt!

Hvilken praktfärg det halftorra björkträdet bär,
utaf flugor och fjärilar lyckt!

Men de flugorna, likasom stänkta med gull,
knappast hinna sig sätta en gång,

förr'n de sväfva å nyo, för räddhågas skull,
och de surra en underlig sång.

Till att fånga de där fordras raskare fart,
större list, än man vanligen ser.

Med en hånande surrning försvinna de snart
uti fjärran och synas ej mer.

Om de fjärilar många, som fladdra omkring
uppå ängen i skiftande prakt,

bryr det lekande barnet sig alls ingen ting.
Blott vid trädet det nu håller vakt.

Ty sig sällsamma fjärilar ditåt bege,
med en vinge, som natten så svart,
och med blåfläckigt bräm. Nu där kommer en! Se!
Intill björken han hinner nog snart.

Med ett sakta, som vindfläkten smekande sus
fladdrar fjärilen, lustigt och lätt.
Han sig sätter så trygg, och i solstrålars ljus
skiftar vingen, så fin och så nätt.
Nu sig lyfter en hand med en mössa uti
och sig sänker i samma minut.
Med din frihet, o fjäril, det nu är förbi,
med din fågring det också är slut.

Ja, om äfven din frihet å nyo du får,
du ej mer är den samme, du var.
Vingen skiftar ej mer lika skön, som i går;
af hans färgprakt är föga blott kvar.
Likväl gläder sig barnet och vet icke af,
att ditt sorgfria lif det förstör.
Under tanklösa leken det slaget dig gaf,
utaf hvilket du tynar och dör.

Och hvad mer, om det ser, att du dör? Det ej vet,
att så sorgligt det aktas att dö.

Det ser sällheten följd utaf gråt och förtret,
det ser blommorna torka till hö.

Huru all ting omskiftar beständigt, det ser.

Om det tänker, blir tanken väl så:

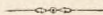
jag till freds måste vara med allt det, som sker.

Det, som ske skall, det sker ju ändå.

O, du ljufviga sol! Du ej visar mig nu
samma taflor af sällhet och fröjd.

Men *du* än är mig kär, är den samma ännu;
skulle då jag ej finna mig nöjd?

När jag ser ibland blommorna fjärilar små
svärma kring och du lyser så klar,
då du värmer mitt sinne och minner mig på
hur jag lekte i barndommens dar.

Underlandet.

Efter HEINE.

De gamla sagor bringa
oss vink med snöhvít hand
och sjunga klart och klinga
allt om ett fröjdeland,

där ut slå rosor röda
mot sol i aftonskrud
och daggbestänkta glöda,
som kinder på en brud;

där gröna lunder brusa
mång' urtidsmelodi,

och sakta vindar susa,
dem foglar kvittra i;
där töckenbilder springa
ur skuggig blomsterdal
och uti dansar svinga
i luftens höga sal;

där blåa lågor brinna
på blad och ris omkring
och röda strålar rinna
i vild, förvirrad ring;

där klara böljor flyta
med klang ur marmorsten
och sina strålar bryta
i bäckens återsken.

Kan jag väl dit mig gifva,
till glädje för min själ,
och evigt där få blifva?
Hvad sådant vore väl!

Till fröjdelandet rara
jag skådar månet spår;
men kommer solen bara,
som dimma allt förgår.

Ny Laokoonsgrupp.

Lögn och Våld, ett ormpar, slingar
Forntid, Nutid, Framtid kring,
sluter dem i hårda ringar,
gifver dödeliga sting.
Forntiden till döds är biten
utaf Våldet, och vår tid
är af Lögn i sidan sliten.
Slutar snart ej denna strid?

Nutid, lossa du på bandet!
Sker ej det, så — dö i hast!
Framtid, fräls dig, ty du kan det,
slingras icke om så fast!
Laokoonsgruppen denna
bör ej som den gamla gå.
Kämpa och lär sanning känna!
Lös dig! Du kan ensam stå.

Till Björnstjerne Björnson.

”Hvem är seglarn?” ... En väpnad snäcka
far mellan skären in som en örn.
Blanka sköldar sidorna täcka,
högre höfdingen står i för'n ...
”Det är nordmän ...” ”Gud, oss bevara!
Hårda strider vänta oss då.
Må *min* styrelse fredad blott vara!
Sedan floden väl komma må ...”

Våldet och Lögnen äro sig lika,
säga det samma än i dag.
Harmsna och rädsla mot dig de skrika,
sky för ärliga nappatag.
Land är hunnet. Förtöjd i säfven,
ligger draken i djupaste fred.
Höfdingen hoppar, rustad, ur stäfven,
strider i kämparnes främsta led.

Striden är hård. Det gäller att krossa
Fördoms fjättrar och Lögn och Våld;
ja, det gäller att folket förlossa,
frälsa vår broder, i trälldom såld.
Den, som främst uti striden gångar,
aldrig dock oskadd ur ledet går.
Sargande pilar hans bröst uppfångar.
Dåliga vapnen ge svidande sår.

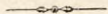
Höfding, du såras! Men — vill du oss svika?
Nej; — ty *sanning* din lösen är.
Aldrig från dig skall din fylking vika,
aldrig, så länge vår fana du bär!
Fram du går. Du skall segra och äras.
Du är en uppriktig hyllning värd.
Ja, ditt namn skall med tacksamhet bäras
till den senaste efterverld.

Björnstjerne Björnson! Ur folkets hjärta
tog du din diktnings skönaste skatt.
Du begrep oss och delar vår smärta,
söker oss lyfta ur tvång och natt.
Äfven vår glädje måste du dela,
lika som jämnt vi dela din,

därför att du, uti Norden hela,
växte i folkets kärlek in.

Nordmannaskaran ännu väcker
häpnad och harm hos våldets flock.
Än hon de främste i lögnen förskräcker,
skall deras välde förkrossa ock.
Lögnen skall vika, upplysningen tränga
ned uti folkets djupaste led.
Du skall vår fiendes fylkingar spränga.
Jag är din man och vill kämpa med.

Mora i Dalarne, februari 1878.

Till den rättslöse.

Hvor Loven sidder paa Knivens Spids
og Retten paa Galgen bor,
er Dagingens Seir mer nær og vis,
end her, hvor det myrdes med Ord.

HENRIK IBSEN.

Hur tycker du korna i båsen se ut,
där de tugga det hö, som du lägger för dem,
fastbundna med länkar vid fähusknut?
Säg, tror du, att bojan där lyckliggör dem?
Och tänk dig, om *du* där i stället satt
och finge tugga på nådegåfvor!
Jag undrar, om *då* du tog lifvet gladt
och skänkte din ägare lofsångs-håfvor!

När kalfvarne hoppa i tvära hopp,
ur stängslet släppta — när kon ur båsen
har sluppit och rör på sin stora kropp:
då känna de lyckan — *men ej bakom låsen.*

Men tänk dig, om *du* i stället blef lös,
finge skapa dig lagarne fritt och tänka
hvar sanning högt, som i hedenhös —
säg, skulle ej lycka dig sådant skänka?

Vet: sanning ej dväljs under länkar och band,
och munlås höfves blott galna hundar.
Men vill du bli träl i ditt fädernesland,
då är bäst, att du håller för mun och blundar!
Dock: är dig sanning och lycka kär,
vräk lögnen bort, — och din sorg skall flykta!
Hvar insedd sanning till togs du bär —
eller ock skall som boskap din ban du lykta!

Politik.

Hvad hör jag för gny? Är det stormarnes gny,
då de grumliga böljor mot himmelen höja,
när natten sig sveper i rägn diger sky
och sjömannen fryser i ylletröja?
Hvad hör jag för rop? Är det nattvaktens rop,
då han skrålar så hest hvad klockan är slagen?
Nej, intet af detta. En väpnad hop
jag ser ju, på ljusa dagen.

En väpnad hop. Männe hyllningsskrän
af leksakbärande flockar så tama,
som skramla med sablar och böja knän
för en klädningsvåd af Dalai Lama?
Är det svarta barbarer, som kyssa en sten?
Är det Aaron, som folket med bockablod renar?
Är det munkar, som dyrka de dödas ben?
Är det bokstafsträlar? Nej, annat, jag menar.

Det är ingen, väpnad med leksaksspjut,
ingen andelig svärdflock med tungor hala.
Nej, det är — jag vill säga det nu rent ut! —
allshärjartinget vid gamla Uppsala.

Det är gny af spjut, är förbittradt skri.
En sitter där blek, som af ormar stungen.
En annan står hotande, djärf och fri —
det är Torgny lagman, som tystat kungen.

Det är bönder, som fira triumf i dag,
då de Svea konung sin vilja lära.
Det är folket, som stiftar sig själft sin lag
och bereder sig evig ära.
”Må kungen ha *sina* tvister för sig!
Död åt den, som söker att folken skilja!
För ett fätals skull må ej utbryta krig!”
Så yttrar ur bullret sig allmogens vilja.

I Babel.

Die Mitternacht zog näher schon . . .

HEINE.

I

Babel råder den svarta natten.
På land är tyst och på flodens vatten.
I kungens borg ses det än dock lysa;
Belsazar håller sitt gästabud.

Man dricker vin, efter hans exempel,
ur helga kärlden från Jahvehs tempel.
Och furstar skämta, furstinnor mysa.
Man beder böner till hvar sin gud.

Där ljusastakan då strör sitt skimmer,
en mänskohand man med ens förnimmer.
På väggen hvita hon rörs och skrifver
sitt "*mene tekel*" och "*ufarsin*".

Ej hofvets män kunna skriften tyda.
Blott fången Daniel. Orden lyda:
”din tid är täljd. Väg, du funnen blifver
för lätt, och styckad blir monarki'n.”

* * *

I trälomsnatten är verlden fången.
All frihet nu tyckes helt förgången.
I kungens borg blott man stämman höjer
med desto starkare skrån och ljud.

Hvar småtyrann följer kungs exempel;
vanhelgar kärlen ur Sannings tempel.
Och för sin förman man ryggen böjer,
samt beder böner till denne gud.

Där kronan klarast då strör sitt skimmer,
en mänskohand man med ens förnimmer.
Hon spöklikt skymtar och syns ej hvila.
Af henne streck uppå väggen dras.

Ej strecken hofman tycks tyda mäkta;
men trälen ser där, af blod betäckta,
ett kungahufvud, en bödels bila,
en krona, splittrad och stött i kras.

* * *

Se, natten flyktar och envåldstider,
och morgonrodnad ett blodsken sprider,
och uti flammor på himlen skrifver
den gyllne solen sin frihetsskrift!

Se tidens tecken, tyrann, och bäfva!
Du imot tiden ej mäktar sträfva.
Stå mot — och hufvudlös slungad blifver
du då, föraktad, i blodig grift.

Din *oansvarighet* måste falla!
Ej mera ofelbar, än vi alla,
är du, hvars felsteg historien ristar
på sina blad med förfärlig hand.

Men om bland folket du kronan delar,
tar straff imot, när du stundom felar,
du månet framtida ansvar mistar,
i det du slitit ett trældomsband.

Antingen, eller.

Tertium non datur; tertium excluditur.
PRINCIPIUM EXCLUSII TERTII.

En gång — måhända på en bal,
bland sällskapslifvets hvita svanor,
som svurit etikettens fanor
och vunnit hjärtan utan tal,
samt korgar skänkt i långa banor —
som sagdt: måhända på en bal,
en arfkung utaf gamla anor
påträffade en kung af folkets fria val.

Om sist omtalte man den tanken från er vike,
att han var kung i andens verld,
en Shakspeares, Goethes, Björnsons like.
Till jorden hörde dennes rike;

att nå det höfdes ej en snillets himmelsfärd,
så få af dödlige beskärd.

Nej, utaf jordisk höghet dårad,
till krigsmakt denne satt sitt hopp.

Han känner sig, på tronens topp,
af hvarje frisint tanke sårad.

Till snilledrott han ej är korad.

Hans låga sång ej når till sångens himmel opp.

Man presenterade de två,

så hofmansmässigt. Det förstår sig!

Med etikettens larv de för hvarandra stå.

Blott smicker får ur munnen gå!

Man tusen komplimanger får sig,

så många, hvar kan hitta på;

och ingen utaf dem förmår sig

till någon tystnad, förr än då

man språkets alla grannlåtsord har plundrat

för att hvarann ge epitet,

och man sin skicklighet i det,

i kapp med sina hof, helt kungligen beundrat.

Vi lemna deras komplimanger,

ty dem, godt folk, vi ej förstå!

Må deras skönaste amanger —
ett kungligt sofrums bästa möblemanger,
ty annat knappt de kallas må! —
rundt om i saln i danstakt svänga på!
Vi lemna deras damer och haranger,
som *vår* värdering öfvergå!

När loford i superlativus tröto,
så som de måste det till slut,
när frasens böljor mera sparsamt flöto
och klassisk svadas källa sinat ut,
i minnet därutaf en stund de njöto,
och se'n de detta gjort, vid pass en half minut,
de för sitt samtal nya banor bröto.

Jag vet ej uppå hvilket sätt
de talte med hvarann en stund, de båda;
men valde konungen, förargad lätt,
och nu af något skämt, som träffat rätt,
blef snart allt mörkare att skåda.
Ur purpurmanteln framstack en plebej —
med hånets löje så vår arfkung finner —
när valde fursten skrek i vrede: "nej,
sannt är det ord, som nu jag mig påminner,

att ingen ting I lärt och intet glömt!

I eder som ett bättre slägte dömt.

Så veten då: man oftast ej får ärfva

de stora egenskaper, men förvärfva.

En kungason, som föds i gyllne sal,

kan, utaf smickrets andedrägt förpestad,

sitt folk fördärfva platt; men vid de fria val

på folkets främste man blir främsta blicken fästad.

Han sättes på det främsta rum,

som folket skänka kan. Rätt ofta utan hjärna

en arfkung är och gapande och dum;

men den, man väljer, är det icke gärna.”

”Jo, min kusin, ack jo! Du *nu*, min sann, är dum,

om ock du det ej var, då du lät folk dig välja;

det är så visst, som evangelium!”

Så ärftlig konungs svar, rätt hänfullt tum för tum,

flöt fram i städad flod. ”Låt mig få dig förtälja

hvari det lilla felet låg,

det lilla fel, som du ej såg

uti harangen nyss. Jag vill det snart förklara.

I valmetoden — den, som leker i din håg —

det ligger, dragen med i släpetåg,

ty värr en allvarsam, fast föga insedd fara.

Du för din del nog tänker: Vi

till dödda'r konung vilja vara.

Som vald du när som hälst likväl kan afsatt bli.
När du är död, din son man kan gå helt förbi.
Det synd om pojken är! I alla valkungs-riken,
där herrskar — ej i ord, i sak dock *republiken*.
Ja, det är knuten, det, förutan raljeri.”

Hur med den valde kungen det kan vara,
då detta allt han hör, ej godt att veta är;
men ögat spärras ut, han munnen öppen bär,
står stum och tycks ej mäkta svara.

”Den kung, som blott på folkets vilja hvilat” —
så tager arfkungen igen till ord —
”hans tron blir vacklande vid växlad menings ilar.
Han träffas lätt af skämtets pilar,
och hvarje *deras* mål blir nedsatt på vår jord.
Och åter: nedsatt kung blir misskänd af nationen.
Han sjunker, som ett blad i sjön vid ebbens fall.
Och tänk, hur lätt han ifrån tronen
bland pöbeln åter sjunka skall!

Jag ser, att du, kusin, vill mig en fråga göra.
Din mening jag förstår, fastän du intet sagt.

Det är ju så: du ville höra
hur du behålla kan din makt?
Två slags regering finns. Den ena
är *envåldsmakt*, på former rik.
Den, ditåt icke syftar, vill jag mena,
är mera eller mindre *republik*.
Du har för den skull så att laga,
om aldrig du din spira släppa vill,
att du allt mer kan makten taga
i egen hand och hvarje motstånd aga,
samt kring ditt folk dra banden till.

Jag ser dig tvifla. Det kan tyckas,
att sådant rof af makt för oss bör vara svårt.
Så är det likväl ej. Sätt blott ej hårdt mot hårdt,
så kan det mästerligen lyckas!
Uti vår tid man icke tål,
att frihetsfiendskapen högt predikas.
Men säg för *frihet sann* dig höja lagens stål
mot *frihet falsk* — och du skall nå ditt mål
samt med ditt folk rätt väl förlikas.
Först inskränk andens, fria tankens makt!
Gör till ett namn blott tryckfriheten!
Se'n därpå du armén i dina händer bragt,

låt den och presterna omkring din tron gå vakt!
Då har du uppnått oafsättligheten!”

Det blixtrar till i valde kungens blick —
en Jofursblick! — lik strålen, som sig gjuter
ur kolsvart sky, och samma ögonblick
han arfkungen så ömt i famnen sluter.
”Jag dig på värja tänkte mana ut,”
så säger han, ”då strängt du nagelfarit
hvad jag i forna dagar varit.
Nu är på min förbittring slut.
Dig, min kusin, jag öfverlägsen prisar
i börd, i gåfvor utaf alla slag.
Förlåt mitt öfvermod i dag!
På samma gång du risar och du lisar.
Låt oss gå in familjfördrag!”

* * *

Hur se'n de talade och gjorde
jag känner ej ett grand, ty värr;
men hoppas dock att, som sig borde,
mot folkets rätt de *varsamt* redo spärr.
Jag också hoppas, att fördraget
snart kom till stånd; ty säkert kan

en konung hjälpa bäst en ann
att folk förtrycka, i det hela taget...

Just nu jag tycker, att jag hör
en röst, som, darrande af oro,
mig med den största ifver spör:
”säg, hvilka dessa kungar voro!”

Ack, för det första, käre vän,
du, som min själ vill genomleta,
jag vet det icke säkert än,
ej håller önskar jag det veta.

För resten vore knappast rätt,
att inför världen, helt förmäten,
på ett så föga vördsamt sätt
rent af utpeka majestäten.

En sak jag likväl säga må.

Hör på, och misstro all ifrån ditt hjärta vike!

Helt säkert ingen af de två
bar spiran öfver Sverges rike.

Ty, för det första: vet väl *vår* kung af
en macchiavellisk furstes ränker?

Männ' *han* väl rättens vågskål sänker
med absoluta vetots Brennus-glaf?

Och för det andra: männ' i maktens sal
vår kung med sekelgamla anor skryter,

om blod af koradt folk än i hans ådror flyter?

Är han en kung af folkets val?...

Nå väl! Fastän jag mer ej kan för dig förklara
(hvertill du orsaken här ofvan finna kan!):

ej någon af dem *han* kan vara.

De äro därför båda någon ann'.

Kung Sverre.

Du var en modig herre
och ej vidskeplig ett grand.
Var helsad, gamle kung Sverre,
som råde i Norges land!

Din hugstora själ vi prise,
du folkets höfding och vän!
Med rätta du nämndes *den vise*;
det namnet ge vi dig än.

Du räddes ej biskopsstafven
och romerska bullor, du;
så raskt med din blanka glafven
högg du allt det skräpet i tu.

Nu ha vi bytt om påfve;
men baglerna lefva än.

Gud gifve, att *du* ej sofve!
Gud gifve, du komme igen!

Vi vilja dig följa alla;
vi vänta dig, en och hvar!
Casparis påfve skall falla,
med alla de bagler, han har.

”Stick draken blott ut i fradgan!”
Så ljuder ur grafven ditt svar.
”Höj blodröda lejonflaggan,
och lita på styrmännens par!

Dina lysande dioskurer
i Björnson och Sverdrup se!
Af vida skilda naturer,
till *ett mål* sträfva dock de.

En stjärna i fjärran blinkar —
dit draken Norge nu styr!
Det är frihetens kust, som vinkar;
det är sällhetens morgon, som gryr.”

Frihetskamp.

Aux armes, citoyens !
ROUGET DE L'ISLE.

Lilla Hellas-republiken,
som, ty värr, ej ens har kung,
med det största utaf riken
stöter sig, så yr och ung.
Och det var ju helt naturligt!
En hellen har blott geni.
För att ställa allt finurligt
fordras det diplomati.

Men som Hellas icke ägde
någon enda diplomat,
hvilken rikens öden vägde
med sitt sockersöta prat,

hände en gång det mirakel,
att de perser, helt förvändt,
harmades på det spektakel,
som vid Maraton dem händt.

Konung Xerxes, utan like
uti vrede som i makt,
fann sig sårad och sitt rike
af helleners brist på takt.
Tänk, hur lyckligt nu det varit,
om en hög ambassadör
ifrån Hellas hade farit
och i Persien gjort honnör!

Skymf mot kungar annars tvås ju
endast bort i folkens blod!
Blott hos diplomater fås ju
silkestöm för kungars mod!
Men hellenen var för redlig —
var nog dum, kan du förstå! —
att ej vilja, högst beskedlig,
krypa när han kunde gå.

Därför gick det som det gjorde.
Då ej Hellas sig förstod

uppå finter, snart det sporde:
skymfen skall tvås af i blod!
Hellas' män sig kände lugna;
men, ty värr, blef sägen sann:
perserna, af skymfen stungna,
lägga skyndsamt rustning an.

Öfver Mindre Asien tågar
perserhären, ärofull,
och i solens strålar lågar
hvarje rustning, blank af gull.
Hvad gör det, om de ej strida,
desse män, på hederns bud,
utan först när det känns svida
utaf stryk i deras hud?

Asiens folk det öfvervinner,
detta granna krigartåg;
sist det segerdrucket hinner
Hellespontos' blåa våg.
Denna vräker sig och skummar,
känner stolt sin frihets lag;
men förtörnad kungen brummar:
"hafvet slå med gisselstag!"

Perser fatta prygeltågen
och med ilska, mörk och stum,
piska de den vreda vågen,
att hon täckes utaf skum.
Att för stormen vandra trygga
västerut till Hellas' land,
bygga männen se'n en brygga,
som förenar strand med strand.

I ett sjutal dygn där fara
nya trupper västerut.
Denna fruktansvärda skara
tyckes aldrig taga slut.
När som Hellespontos' bölja
fylls af skeppen, stam vid stam,
och hans män Abydos hölja,
Xerxes far till bryggan fram.

Hären från en höjd så präktig
skådar han med välbehag,
sägande: "*hvem är så mäktig
och så lycklig nu, som jag?*"
En minut han ler dock bara ;
sedan faller tår på tår,

och han suckar: "*denna skara
är blott stoft om hundra år.*"

Sedan — på Doriskos' slätter,
Hebros-stranden mycket när —
Xerxes sig på gullstol sätter
och beser sin stolta här.
Sina tårar han fått svälja —
de ej höfvas en tyrann —
och han hären går att tälja.
Det var fem millioner man.

"*Kan mig Hellas motstå våga,
när en sådan här jag har?*" —
Xerxes, en hellen hörs fråga
och af honom får till svar:
"*Ja. Så snart som stridsgny ljuder
slås mitt folk på land och sjö;
ty vår herre, Lagen, bjuder
oss att segra eller dö.*"

Detta tal gör kungen nöje,
och för skämt han saken tar.
Han har blott ett ömkans löje
att hellenen ge till svar.

*"Mänskan går ej fritt till döden,
blott på lagbud. Knappt hon kan
drifvas dit af bleka nöden,
mot sin vilja!"* -- mumlar han.

Persiens flotta redan svärmar
öfver Hellas' alla haf,
och den stund med hast sig närmar,
då det måste gå i kvaf.
Så det går, då man ej äger
någon kung, som styrer sig,
och till rikets härsmakt säger:
"Gå och segra! Skynda dig!"

Fram imellertid hon skrider,
kungens här, att dödshugg ge,
och så nalkas hon omsider
till ett pass, Termopyle.
Där, ty värr, sig då befinner
en spartan, Leonidas.
Lik sin flock, af ifver brinner
han att pröfva klinga hvass.

Detta kungen snart får veta
skickar så en ryttare

för att deras tillstånd leta.
Och hvad fick väl denne se?
Ingen om "barbaren" bryr sig.
Krigslek oafbruten rår.
En del uti rustning styr sig,
en del kammar ut sitt hår.

Xerxes till spartanen skrifver,
medan han förvånar sig:
*"om du mig dig undergifver,
Hellas' krona ger jag dig."*
Spartas hjälte, utan like,
kungen svarlikt svara lät:
*"hällre dör jag för mitt rike,
än i trældom sänker det!"*

Nya bud kung Xerxes åter
skickar, hotande till slut,
därvid så han skrifva låter:
"lemna dina vapen ut!"
Och Leonidas, han svarar
kungen genast däruppå,
på ett sätt, som höfves karlar:
"ja, så kom och tag dem, då!"

Närmre perserhären träder;
ty den tvingas nu att slås.
En hellen med ens då kväder:
"fienden är in på oss!"
Hjälten lika kall förblifver.
"Säg långt hellre då, min vän" —
detta strax till svar han gifver —
"att vi äro inpå den!"

Medan hären närmre ilar,
säger bland hellener en:
"se, så många perserpilar!
De förmörka solens sken."
Knappt hans ord förklinga hinna,
förr'n det svaras däruppå:
"såleds vi den fördel vinna,
att i skuggan strida få."

Men Leonidas vill rädda
utaf Spartas barn ett par
ynglingar, i vapen klädda,
önskar dem i lifvet kvar.
Han till budskap vill dem sätta.
Deras svar på fädrens brås:

*"ej att ärender uträtta
kommo vi, men för att slås."*

Och till sist en måltid ringa
lagas åt de tappre män,
som, lik fädren, vilja svinga
vapen för sin frihet än.

"Litet nu att äta få vi,"

tar Leonidas till ord;

*"men i afton redan stå vi
spisande vid Dödens bord."*

Perserna, af egen massa
trängda imot passet fram,
af de fries klingor hvassa
stickas neder. Hvilken skam!
Först när Spartas lilla skara
fallit har till sista man,
perserhären utan fara
genom passet färdas kan...

Skildra huru perser strida,
äggade af hugg och slag,
uppå haf och slätter vida —
därtill är min hand för svag.

Jag ej håller skildra mäktar
modet hos den fria stam,
som mot öfvermakten fäktar
och som bringar den på skam.

Slutet dock jag måste tälja:
slagen uppå land och sjö,
stora hären fick ej välja,
måste krossas, måste dö.
Så fick denna leken lykta!
Xerxes, utan här och skatt,
öfver Hellespontos flykta
måste sist, en stormig natt.

Han, med fiskaren i båten,
under storm till Asien far,
sedan hela krigarståten
lemnats i Europa kvar.
I "barbarens" bröst det svidit,
och han sörjde länge än,
att hans män som kvinnor stridit
och hans kvinnor blott som män.

* * *

Enväldsmakt mot republiken
sänder än en jättehär.

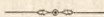
Genom passen, öfver liken,
framåt det på fälten bär.
Vill du friheten förlossa,
frihetsvän, ditt vapen hväss!
Går du trälldommen att krossa,
lefver än Temistokles.

Kan du vankelmodig dröja,
tveka att i kampen gå,
då du ser, hur bröder höja
blodröd flagg med lejon på?
Kämpelurens toner skalla.
Bondemän, framåt med köld!
Korsmän, kungsmän skola falla.
Skarpt är svärdet, stark vår sköld.

Framåt, fram i striden, bara,
oförfäradt, lugnt och kallt!
Frukta ej! Vår frihetsskara
sist skall innesluta allt.
Folkets vilja, — det är tronen.
Hvarje afgud måste ner,
skulle bagler-legionen
också få ett helgon mer.

Och den sägen går i bygden —
den har gått en tid så lång —
att ej sanningen och dygden
skola se sin undergång.

Och det tros, att också kungen,
för allt friare reform,
måste slutligt se sig tvungen
flykta under natt och storm.

Norska flaggstriden.

Hvor kan de håbe, at det går
nu baglængs mer? Nej, år for år
fræmad i frihed og i sang,
fræmad i norskhed og i glæde:
hvæm magter vel i vejen træde
århundreders forløste trang?

BJÖRNSTJERNE BJÖRNSEN.

Säg, är den väl så *förfärlig* ändå,
de norskes flaggsak, så mycket omskriken?
Så vilja de då ej hvar andra förstå,
dessa tvänne jämnbördiga, fräjdade riken?
Har en *vantro* ej den, som på ovilja tror?
Är det skäl, att kinesiskt och misstroget skåda
på en yngre, men redan fullmyndig bror,
då denne vill fritt öfver eget råda?

Ont blod har han väckt, denna flaggaffär.
De norsk-norske oftast man illa uppfattat,

så i Sverge som Norge. Så här som där
har man ömsom svurit och ömsom skrattat.
Jag tror, att ofosterländskhet blott
det är, som tvister i Norge föder,
att svensken de norsk-norske bakvändt förstått,
och att misstron vill åtskilja vänner och bröder.

Men detta är just hvad som *icke* bör ske,
ty dess följd kan varda obotelig skada.
Man bör laga, att folket *rätt* saken får se,
trots byråkraters sofistiska svada.
Man bör hylla det sanna i tal och i sång,
hålla folkets blick för det orätta vaken,
att det vet hvad det bör eller icke en gång,
så i flaggsak som annat. Och nu till saken!

Säg, ha bröder ej rättighet lika stor
till alla de ting, dem de äga gemensamt?
Nå väl! Men blande sig icke bror
i hvad honom ej rör, i hvad bror hans har ensamt!
Jag ej vill, att en bror sitt sigill sätter på
mina enskilda papper. Jag önskar ej håller
vårt *gemensamma* ägandemärke få
på en sak, som för min, med all rätt, går och gäller.

Jag kan tvingas att ha så som icke jag vill,
när jag omyndig är, om förmyndarn så tycker.
Men se'n jag är myndig, så står det ej till,
och förmyndarn bär ansvar för okloka nycker.
Lika så är med riken. Förmynderskap får
en svärdvunnen bygd, och dess vilja får vika.
Fritt enade riken det annorleds går;
de stå sida vid sida själfständige, lika.

Du, älskade Norge, vårt frändeland,
står fritt och myndigt vid Sverges sida.
Må vi vandra själfständige, hand uti hand,
och må intrång vi ej af hvarandra lida!
Hvad vi äga gemensamt, oss båda det rör;
det är — utom kungen — vår brödrasämja.
Men hvar andras för sitt man ej taga bör.
Inblandningssystem böra aldrig vi främja!

Din flagga är röd, hon är blå, hon är hvit;
det är kärlek och oskuld, dem Allfader styrke!
Men i hörnet där sitter en brokig bit:
den irländska sammanblandningens märke.
Hvad den biten skall där, det förstår du ej rätt;
men du tror, att ej Sverge kan komma till korta,

om din flagga är *din* bara, rätt och slätt,
och den biten, som *dig* icke tillhör, är borta.

Jag hör detta kostliga, komiska skrän:

denna flaggbit — det är förlofningsringen!

Hvad? Är duken en ring? . . . Vike lögnanden hän;
men en broderlig kärlek förtage ingen!

Äro Sverge och Norge förlofvadt par,
fastän båda två ha *manliga* roler?

Godt! I *hjärtat* det paret sin trohetsring har.
Deras vänskap beror ej på dumma symboler.

I fall att ett land skall en flagga ha —

är det nog ej med *egna* märket och färgen?

Böra *fria* folk *samröringsflaggor* fördra? . . .

Är det rätt, att åt *sådana* trohet I svärjen?

Nej, detta är orätt hos norrman som svensk.

Må den främmande biten i flaggorna fara!

Jag tror, att, om rätt man är fosterländsk,

vill man också, att flaggan skall fosterländsk vara.

Detta skrik om den *märkta* flaggans förtjänst,
detta pöbelskrik, löjeligt är utan måtta.

Blir Norge af svenskarnes ära beglänst,

om hon märkes med svenskt, Norges handelsflotta?

Om Sverges färger, de gula och blå,
på flaggorna skymta vid norrmännens handel —
önska *norrmän* för *Sverges* skull hedras då?
Verkar dylikt en framgång i handel och vandel?

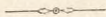
Åt de trålatankarne ropar jag: fy!
Må ej heder för *andras* skull man begära!
All tillegnan af *andras* förtjänst må man fly!
Den gode har nog af sin egen ära.
Har ej Norge nog ära för egen del,
utan nödgas att låna från svenskarnes flagga?
Om någon så tänker, då tänker han fel.
In i dylika tankar man ej bör sig vagga!

Och vi svenskar — ej *vi* böra hänfullt le
åt *fosterländsk* sträfvan, hur än han ter sig!
Nog ömkligt ändå är det *ni* att se,
huru Norges pöbel mot Björnson betar sig.
Må aldrig *vi* antaga pöbelfason
och skräna mot kungen bland Nordens barder,
den mannen med sällsynt frisinnad ton,
hvilkens ära orubbelig är och varder!

Med Sverge du, Norge, har hug lika stor,
men fick senare rang såsom själfständigt rike,

är i *denna* mening blott *yngre* bror
och *mindre*, fast du är Sverges like.
Må du aldrig känna dig splittradt af tvist!
Må du städs hafva nog af din egen ära!
Och må du, själfständigt och manligt, till sist
ej andras, men egna färger blott bära!

Mora i Dalarne, maj 1879.

Gustaf Adolf.

Bort i fjärran, I tvister för dagen!

Bort i fjärran, du dvärgaskräål!

Bort i fjärran, förkrympta tankar,
klädda i ord af vårt modersmål!

Nu stiger Minnets sol
klar öfver häfdernas fosterland.

Äran, hemfödd vid Nordens pol,
hon seglar med skummande bölja
på vikingatåg från vår älskade strand.

Stod här i forntids
dunkla dagar en konung på Fyris' strand.

Stjärnor krönte hans hjässa;
Valhalls spira bar han i mäktig hand.

Ifrån honom slägter sig ledde,
män med drakar och kronor och svärd,

och med lågor sitt rykte de bredde,
med svärd och med skräck kring en värld.

Men Kristus bröt svärdens egg,
och fridens lära vardt ländernas lås,
och Nordens kung höll sig vid hus och vägg
och dog under sotad ås.

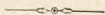
Dock — allt skall sin skuggsida ha!
Då steg, som ett åskmoln, för solen
påfven och munkarnes svarta här.
Som blixtar bannstrålar gnistrade fram.
Ett svärdens oväder kom det
de skandiska stränderna när.

Som blixten sig bryter mot stål,
som smattrande hagel krossas mot bärg,
så bröt sig mot frihetens kust
träldommens väder i nattlig färg.
Men han, som mot vädret höll skölden,
som frihetens helga åskledare höll,
Gustaf Adolf, åsarnes ättling,
segerrik på blodiga lagrar föll.

Hell den store martyren!
Glad med Guds fana i handen han bröt

fiendens led och förtrycket.
Segrande, banan han slöt.
Säll den, som lefva för ljuset kan,
säll uti växlande öden!
Sällast ändock den, som stupar som han
och krossar det onda i döden!

Mora i Dalarne d. 6 nov. 1876.

Slaget i Teutoburgerskogen.

(Till bildhuggaren Bandel.)

Där flyga romarörnarne kring jorden!
De spana efter rof i rymden blå.

Hvad brak i Södern och hvad brak i Norden,
där Cæsars djärfva legioner slå!

Där flyter blod, där öppnas nya grafvar;
där smidas bojor, piskas nya slafvar,
och Cirkus dånar utaf jammerskri
från gladiatorerna med korta lansar,
som, tyngda utaf väldig sköld och pansar,
med vilddjur kämpa, sönderslitna bli.

De segervana Cæsars legioner
med järnhård viljekraft sitt syfte nå,
och öfver Galliens fallna kungatroner
de stolt till Albion och mot Norden gå.

På dimmans hemlandsö standaret blänker
med segerens fogel i. Som byte skänker
det unga hafvets drottning djupets skatt.
Och romarhär'n allt jämnt mot Norden tågar
på kontinenten. Dit, där norrsken lågar,
ur ekskog blickar romaren hvar natt.

Där bodde, uti klipporna, i fjällen,
en götisk kämpeätt, med gula hår
och blåa ögon, stark som hembygdshällen,
där högt hon lyfter sig, fast blixten slår.
Opröfvad var dess kraft, dess antal ringa;
den hade blott sin frihet och sin klinga
att sätta upp mot verldseröfrarns makt.
Den hade frihet, lif och allt att våga,
i händelse af motstånd. Dock sin båga
den spände djärft för härd och hemlandstrakt.

Af Odins ätt, af Valhalls gudar buren
var deras furste. Hermann hette han.
Hans kropp var hög och grof och stark som furen,
och åsamod uti hans blickar brann.
Hans stämman dundrade som tordönsslagen
på svärdens högtidsfält, på slagtningsdagen.
Af Åsa-Tor han var en trogen bild.

Bland hemmets furuväggar, nakna, höga,
dock sken utaf en annan glans hans öga,
och stämman klang som Balders, ljuf och mild.

Men Varus förde Cæsars legioner
allt högre opp bland Tysklands bärg och skog.
Han folket kufvade och störte troner,
hvert hälst hans järnbeklädda skara drog.
Bland Teutoburgerskogens mörka furar
upphäfde romarhärens kopparlurar
till sist sin segervana, höga skräll.
Och Hermann samlar sina starka karlar,
och tusen bockhorns sträfvva kraxning svarar
som dödssång ifrån dal och fjäll.

Som korpen öfver åtelen sig svingar
och kastar därpå med ett rop sig ned,
så göt slår ned på romare och bringar
oreda i det sammanträngda led.
Örnfanorna, de stolta, sjunka neder.
De glesna, Romas stålbeklädda leder;
latinska dödsrop skalla högt i sky.
För göter skygga hästar, som för björnar,
och snart i fjärran bort med sina örnar
de segervana ryttarskaror fly.

Men — nej! I kräppet mellan tvänne kullar
ännu en götaskara faller an.

Latinska tungans sista tonflod rullar
där nere. Döde falla man vid man.

Härförarn själf på sträckta kampen spränger,
så fort han kan, mot söderns land allt längre,
se'n han har kastat af sin dräkt af stål.

Han rider, natt och dag, mot Romas vallar,
men tycker ständigt, att i örat skallar
ett skymford på barbariskt mål.

Hans sorgebudskap Augustus hinner:

”nu, Cæsar har du inga härar mer!”

Och käjsarn bleknar, och en tår det rinner
uppå prætexta toga ner.

Han stjalper om den massiska pokalen
och vandrar fridlös genom marmorsalen.

Själf går han marmorblek, med föga lif.

Han ropar — ögat lyser såsom Farus —

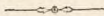
och pannan slår mot väggen. ”*Varus, Varus,*
mig mina legioner återgif!”

* * *

Den sagan sofvit uti årens gömma,
som en förtrollad jungfru i en skog.

Vår egen tid vill allt det flydda glömma;
är egensinnig; är sig själf allt nog.
Men du, o Bandel, har de gamle gästat,
har uti bärgets hårda ämne fästat
den väldige, som Roma öfvervann.
Med draget svärd den store står och motar
den spridda romarflock, som ännu hotar,
och fast, orubblig står som klippan han.

Hell dig! Det vigarf som germaner skilja
från Romas ättlägg — Nordens *Volksverein*
från Söderns *grande armée* — uti din vilja
sig format nu i sten en *Wacht am Rhein*.
Hell dig! Du segerhjälten åter väckte
till lif, och bland ett egennyttigt slägte
du väckte Äran, som här låg och sof.
Hell dig, som för din stams förenta bröder
en evig gräns har stakat ut mot söder,
du gamla riddersman i Konstens hof!

Antisemiter.

Det är nog sannt, att lille Marr
och folk af lika kynne,
när de ha snufva och katarr
gå jämt i ljuffigt lynne
och prata mycket, mycket grannt,
det vi få ta till bästa --
hvert ord till punkt och pricka sannt! --
allt om sin kära nästa.

Men Stöcker, Stöcker, han är bäst,
ja, bäst af alla vänner;
ty han, förstås, är kristen prest
och noga lagen känner.
"Din nästa älska som dig själf!"
Just det vill han besanna.
Hans tunga flödar som en älf
af kärleksfraser granna.

Han Juda älskar mest likväl
af all ting uppå jorden,
ja, mera än sin egen själ,
i gärningarne, orden.
Sig själf han aldrig håller främst;
se, det är blygsamt sätt i!
Han håller sig, lik Paulus, sämst,
och detta gör han rätt i.

*Att judar rätt och frihet få,
det — ber han — Gud förbjude!*
Han tänker ej det minsta på,
att *Kristus* var en jude.
Kan hända icke ens han vet
hvad nu han höra bedes,
att hvar apostel och profet
var jude likaledes.

Att kristna läran räknar slägt
med judars, vill han glömma.
Den lära, hvaraf hans är sekt,
den vill han rakt fördömma.
Med bjälkfyldt öga efter grand
i judars blick han letar.

För läran sin, med kraftig hand,
han grunden undanpetar.

För den skull: mot hvar jude krig,
i östan och i västan!

Till strids! Du därmed visar dig
ha kärlek sann till nästan.

Nå, herrar Marrs och Stöckers gnäll
har blott dem själfva svärtat.

Hell er, antisemiter! Hell!

Det jublar jag af hjärtat.

Skogsmannen.

Efter HIERONYMUS LORM (HEINRICH LANDESMANN).

I skogen bor en gammal man,
som knappast lifvet freda kan.
Han dricker vatten, bär han plockar,
har ej om vintern hela rockar.

Han har i lifvet ingen fröjd
och ingen Gud i himmels höjd.
Han har ej barn, ej maken såta,
som kan med honom le och gråta.

Jag vid hans grotta honom fann.
Den frågan då i sinnet rann:
o himmel, hvarför så förblifva
och icke själf sig döden gifva?

Då högt jag frågan vågat har
att säga ut, jag fick till svar:
”jag ännu ej, hvart än jag dragit,
fann träd, som själft till yxan tagit.

Som trädet lefver jag, ty jag
får lefva efter Ödets lag.
Kan jag dess hårdhet ej förklara, —
nå väl: det satt mig. Jag får vara.

Jag ej mig lifvet själf beskärt.
och intet lif här jag begärt.
Att jag är här gör ingalunda
mig sorg, och ej hvad se'n kan stunda.”

Vårtankar.

Tillegnade P., förf. till uppsatsen: *Här och där i Dalarne.*

Det kännes så ängsligt när höstvinden gnyr,
när gulnade löfvet kring backarne yr
och störträgn på rutorna piskar,
när gräset, det tynar och dör efter hand,
när flyttfogeln far till ett främmande land
och allt om förgängelse hviskar.
Men efter hvar höst väntas våren ändå,
och åter i skyarne lärkorna slå
sina drillar, de gamla, bekanta,
och orren, han kuttrar, och göken, han gal,
och talltrastens kvitter i kvällen så sval
klingar åter mot klipporna branta.
Med vårfloden lifvet sin bölja har löst,
och en brusande fröjd fyller människans bröst.

Det doftet af äng och det suset i skog
från tidiga barndommen minnes jag nog;
jag minns ock den soliga klippan,
där, midt i en grupp utaf knoppande trän,
jag sänkte mig ner på ungdomliga knän
att plocka den tidiga sippan.

Rätt mången förhoppning har fallit till stoft
se'n dess; men de vårfödda blommornas doft
kan på nytt mina sinnen förtjusa.

Nu ter sig en gryende vår för min syn;
violer och sippor samt lärkor i skyn
med en jublande sällhet mig rusa.

Så ljufvig han är, denna eviga lag:
uppå höst följer vår; uppå natt följer dag.

Det kännes så ängsligt när tokskaran gnyr;
när andeligt afskrap kring byarne yr,
med visdom, från gatorna länad;
när sunda förnuftet dör bort efter hand;
när kloket förbannas till afgrundens rand
och folket förvandlas till fänad.

Dock stundär en tid, när det onda förgår;
i ljus och i blomning oss väntar en vår.

Det är denna, som tänkaren spanar.

Den är det, som ut honom drifver i strid

mot allt det förvända, han ser i sin tid;
den är det, som fram honom manar
att helsa en hvar, hvilken skarpsinne fått,
hvar och en, som hans ärliga sträfvan förstått.

Till den vaknade fjäriln.

Påskdagen, 1 april 1877.

Du lilla fjäril där, som vaknar
af brasans värme i din vrå
och ännu allt för mycket saknar
den våren, som du väntar på!
Ack, du har intet till att hoppas
af vårens fröjder denna gång!
Ej blad slå ut, ej blommor knoppas.
Ännu syns vintern blifva lång.

Uppståndelsen och lifvet firar
sin fest i kyrkan blott i dag.
Alls ingen äng med grönt sig sirar;
än lyda alla dödens lag.
Vi länge sköna dagar saknat;
men icke snö och nordans il.

För tidigt, fjärl, har du vaknat!
En brasa narrat dig april.

Du ännu ej förmår att svinga
kring fälten uti solens sken,
och ingen sångare skall bringa
dig helsning från sin gröna gren.
Nej, dröj i skuggorna här inne,
tills gyllne vårsol tänder sig,
och fröjda närbeslägtadt sinne,
fast nu blott *jag* besjunger dig!

Frågor i midten af april.

1877.

När skall våren komma
uti år, månn tro?
När skall ängen blomma?
När skall gräset gro?
När skall böljan glittra
och mot stranden slå?
När skall lärkan kvittra
uti luften blå?

Önska vi förgäfves
nu att snön förgår
och att kölden häfves
ändtligen i år?
Skall ej drifvan rinna
ifrån taken ner,

frosten ej försvinna,
fastän solen ler?

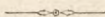
Dessa frågor tränga
sig på en och hvar,
i hvar blick sig många.
Hvad få de för svar?
Det är nu på tiden,
att ett svar de få.
Långt är tiden liden;
vår ej kom ändå.

Dock är svaret nära,
fast med *om* och *men*.
Ej är värdt begära
vackra dagar än.
Länge darrar furen
än för nordans il.
Våren, den filuren,
narrar oss april!

Vårens vind, den skalken,
gömt sin söta nos,
troligen i kalken
af en Söders ros.

Om han från sin blomma
kan mot Norden gå,
lär väl se'n han komma
hit till oss också.

Och med det beskedet,
fast det nog är klent,
stå vi. Ja, vi se, det
våren kommer sent.
Men — att därför sörja...
Nej, stäm upp en drill!
Vår'n för oss kan börja
gärna när han vill.

Våren är kómmen!

Himlen klarnat. Solen glittrar öfver ängens bara
fläckar.

Ännu bindas utaf frosten under natten alla bäckar;
men för lätta sunnanfläkten dock de tina efter hand.
Solbelysta vattendroppar åter kräla uti sand.

Moln, så ulliga och hvita, i den blåa luften vandra,
synas än hvarandra söka, än att undanflyn hvarandra.
Högt där uppe en och annan kråka synes makligt dra
öfver fälten, och högtidligt ropar hon sitt sträfva *lera!*

Tuppen gal och sparfven kvittrar, och en vindspol hö-
res locka
på sin älskade med toner, korta, klara, som en klocka
höres klinga, medan hjorden betar i en lummig lund
eller medan hem den vandrar långsamt uti kvällens
stund.

Men hvad är det nu som ljuder? Hvadan dessa toner rika
uppi från den ljusa himmel, sång och kvittrande tillika?
Är det sparfven? Säkert icke, ty hans ton är ej så klar.
Är det staren? Han så högt ej från de fagra lundar far.

Sädesärlan är det icke. Sällan öfver skogens toppar
kvittrar hon. På åkerns torfvor ljus och lätt och vig hon
hoppar.

Är det — skatan?! Nej, nu har du om en bakfot hug-
git fatt!

För din gissughet belönar hon dig med sitt kända skratt.

Slut med gissning! Det är lärkan. Första gång i år
jag hör den.

Åter i mitt hjärtas gömma halfforgättna lyran rör den.
Nu är diktens ande vaknad, hvilken sofvit vintern lång!
Öfver dalarne och fälten klingar klart hans friska sång.

Nu är sinnet åter lekfullt, liksom barnet, släppt ur skolen.
Som en fager fjäril åter sången svingar sig i solen.
Lefve lärkan! Lefve våren! De ha lifvat mig igen,
och med sanning kan jag åter säga: *liten lefver än!*

Lärkan.

Från blomstrande Söder till Norden jag vänder
med sydliga vindarne gladt hvarje vår,
fast ofta den olyckan händt mig och händer,
att Svea tar mot mig med rimfruset hår.
Dock på hennes hand jag förtroligt mig sätter;
ty den gaf mig först hvad mig var till behof,
och gifver väl än åt de kommande ätter
den kosten, de tariffva, fast sparsam och grof.

En yppig natur uti sydlanden lagar
guddomliga rätter för öfverfyldt bord.
Men blifva en frossare ej mig behagar;
jag längtar allt ständigt till hemmet i nord.
Till landet, där knotiga furorna höja
sin hjässa mot skyn från det åldriga fjäll,
dit längtar jag ständigt. Det kan mig förnöja!
Där klinge min sång ifrån morgon till kväll!

Vänersborg, april 1874.

Valborgsmässkvällen.

På bärigen offer glöda
att helsa våren här,
och trakter flamma röda
af skenet här och där.
I frusna Siljan speglar
sig eldens röda band,
och mången strimma seglar
bland isen ut från strand.

Och glada hopar draga
från eld till eld omkring;
till sist kring en de taga
i hop uti en ring
och se, hur lågan sträfvar
att gå mot himlen hän,

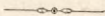
men för hvart vindkast bäfvar,
som kom från skogens trän.

Här folk från alla kanter
i hop man strömma ser.
Skrikhalsar, musikanter
från bärigen rägnat ner.
Och alla våren fira,
och vintern bränns på bål. —
Kom, Maj, att ängen sira!
Nu dricka vi din skål.

April, som alla narrar,
nu träder ned till Hel,
där köld ur tak och sparrar
blir stundeligt hans del.
Men Maj ur skyar hoppar
med blomstergördel kring,
och ut slå blad och knoppar
i trakten rundt omkring.

Med tusen offerlågor
vi helsa dig, o vår!
Mot Siljans frusna vågor
din vinge redan slår.

Bryt opp dess kalla regel
från bärgig vik och strand,
att åter i dess spegel
sig skådar Daloms land!

Tussilago.

Stig upp i guld, du blomma skön,
som vågar titta först ur snön!
Stig upp i guld på malmrik grund
i vårens första gryningsstund!

Stig upp i guld på åkerren
vid solens blida vårdagssken
och vittna om den glada tid
med ljus och fågelsång och frid!

I fattigt land stig upp i guld!
Naturen är i dig oss huld
och skänker skatter åt vår strand
från kärlekens och solens land.

Stig upp i guld vid fläkt i tall,
lik taflorna på Idavall,

som blomstra upp i runoprakt,
då striden dött i gudatrakt!

Stig upp i guld och vagga så
i vinden under himmel blå!
Så är ock nu vårt nya sinn,
som blomman, vaggande för vind.

Stig upp i guld, du blomma skön,
som solen uppgår öfver sjön!
O, ljusets Gud! Åt mig du gif
ett sådant härligt blomsterlif!

Vårbilder.

1.

Ack, alltid förr så glad jag var,
när slut var vintern lång,
och solen åter lyste klar
vid foglars jubelsång!
Hur har ej jag mig fröjdad då,
när det från taket flöt
och under himmeln, varm och blå,
små knoppar skogen sköt!

Hur glad jag var vid Sunnans sus,
ty drifvan smälte då,
och som ett skydd mot solens ljus
man gick med brillor på!
Ack, hur har du ej tjusat mig,
du undersköna vår!

Men nu jag dock att möta dig
med våta ögon går.

Min vana ej att klaga var.
Jag njöt af fröjd och skämt,
och ljus och glädje lifvet bar
inför mitt öga jämnt.
Kom Sorgen, stod jag henne mot,
ty glädje var min lag,
och snärtan vred sig för min fot
vid ironiens slag.

Hvar är du nu, du glada tid,
du lifvets unga vår?
Har du mig flytt? Är du ej blid
imot mig mer ett år?
Den blomma vissnar, stund för stund,
som är och var mig allt.
Har hon ej tålt min varma mun?
Var hjärtat mitt för kallt?

Väl var min mun af kärlek varm;
men kärleken var sann.
Och varmt var hjärtat i min barm;
det aldrig kallna kan!

För henne klappar det ännu,
för henne varmt det slår;
och ändå blir jag ensam nu
och hon ifrån mig går!

Väl solen synes glitter strö
uppå den lätta sky,
och fogeln sjunger öfver snö,
och köldens andar fly.
Utom mig blåser vårens vind
och allt omkring mig ler;
men jag står här med tår på kind
och fröjdas icke mer.

2.

Ater ljusa dagar randas;
åter lifvet glädjeblandas;
åter himmelsk Västan andas
öfver Dalarne en gång!
Glädjetårar nu jag gråter;
ja, dem fritt jag falla låter,
och från mun, i löje åter,
ljuder nu min jubelsång.

Lätta skyar åter sväfva
kring mitt hjärtas sol och sträfva
hennes högtidsdrägt att väfva,
väfva hennes brölloppsskrud.
Fjärran flykta tankar bittra;
trastar slå och lärkor kvittra;
härligt Siljans vågor glittra;
åter blommar hjärtats brud.

Lore Ley.

Efter HEINE.

Hvad månede det innebära,
att jag så sorgsen är?
En saga från gamla tider
jag ständigt i hågen bär.

Luften är kall; det mörknar,
och stilla flyter Rhen,
och bärgets hjässa brinner
i aftonsolens sken.

Den sköna jungfrun sitter
där uppe så underfull.
Hennes gyllene smycken blixtra;
Hon kammar sitt hår af gull.

Hon kammar med gyllene kammen
och sjunger en visa därtill,
en visa med underbart kraftig,
med ljuf och lockande drill.

Skepparn i skeppet det lilla
har därutaf hjärtekval fått.
Han ser ej klipporna hvassa,
ser uppåt i vädret blott.

Jag tror, att böljorna sluka
både mannen och liten galej.
Det rår hon för, den sköna,
den sjungande Lore Ley.

Sommarvisa.

Sommaren är här!
Hyllning hon begär,
drottningen, den evigt unga.
Väl hon ock är värd
sångens offergård,
hon, för hvilken alla foglar sjunga.
Yr och lekfull hon på nöjets cittra slår.
Vilda rosor smycka hennes gyllne hår.
Sommaren är här!
Hyllning hon begär,
drottningen, den evigt unga.

Vintern, mörk och lång,
i sin bojas tvång
slöt det glada lynnet inne.
Drifvan utaf snö
bjöd vår glädje dö.

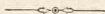
Såsom himlen, mulet var vårt sinne.
Nu går solen högt på himmel, klar och blå;
skog och bärg och dal nytt lif och grönska få.
Vintern, mörk och lång,
i sin bojas tvång
slöt det glada lynnet inne.

Solen vecklar opp
hvarje blomsterknopp;
sköna färger lysa fram i dagen.
Göken hänryckt gal;
trast och näktergal
prisa sommarns fröjder och behagen.
Blomsterdoft och sång och solens klara ljus
sända salighet till jordens låga grus.
Solen vecklar opp
hvarje blomsterknopp;
sköna färger lysa fram i dagen.

Sjung nu gladt och dröm!
Tidens snabba ström
bär åt dig ej endast sommar.
Alltid ej för dig
rosen på din stig
lika doftande och härlig blommar.

Sången tystna skall uti din lefnads lund;
söfvas skall du sist i evig vinters blund.
Sjung nu gladt och dröm!
Tidens snabba ström
bär åt dig ej endast sommar.

Vänersborg, 2 juni 1873.

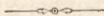

Violen.

Himlens kärlek sig förklarar,
den han hyser till vår jord.
Jordens frödejubel svarar,
ända från en töcknig nord.
Högre glänser himlens öga,
skimrande i blått och gull.
Jorden mot sin älskling höga
sträcker famnen, trånadsfull.

Då, då kommer du, o blomma,
pant från himlen på hans tro,
med hans färg. Ja, må du komma
och vid jordens hjärta gro!
Här, i dessa gröna lunder,
har du nu ett rum beredt
kärlekens och himlens under.
Himmel, kärlek äro ett.

Blåa blomma! Ack, jag känner
ock ett ögonpar, likt dig!
Hon, den fagraste bland vänner,
flickan, som förtrollat mig,
hon som du och himlen blickar.
Du är därför, blomma blå,
panten, som mig himlen skickar,
uppå *hennes* tro också.

Krigsvisa.

Då vi nu här, i allsköns fred,
ha middag spist, samt fredskongressen
har trumf och alla fyra ässen —
då har till *kortlek* sjunkit ned
hvar krigslek, och till slag i bordet
hvert blodigt slag; men går då an,
att jag, en mycket fredlig man,
om *krig* en gång får ta till ordet?...

Min svåger nyss har varit med
uppå den stora fältmanövern;
det är: hjälpt till att trampa ned
i Sörmland åkrarne och klöfvern
i solbadd under svett och pust.
Han skref till mig i lördags just,
jag skulle få stoltsera öfver'n.
Han kom från blodigt krig, min sann;

nu hvilte han på lagrar, trötter.
I slagen inga sår han vann;—
jo, det är sannt! Så skrifver han,
att han fått sår på sina fötter!

Jag skref till svar: du var då med
i smörgåskriget ej allenast?

Du sårad är? . . . Ja, hur du stred,
det kan jag tydligt märka genast.
Nu frågas . . . Gör det då till pligt,
som en soldat rent ut att svara!

Det synes mig besynnerligt:

du kunde ej din fot bevara.

Nå väl! Då ut i strid du drog—
blif nu ej ond och börja svärja!—
månn icke då, helt raskt, du tog
till *harens* underbara *värja*?

Nå, om *du* krig har haft också,
hvarom du själf förnöjd kan brumma,
ha *vi* ej sämre haft ändå,
jag och min bundsförvandt, min gumma!
Om i det krig, där du var med,
ej enda man blef nederslagen
(*det* skett blott med de skönas led,

vid öfverrumpling — minst om dagen!),
så slogs här ned med bistert mod,
att fienden i hopar dödde.

Om i ditt krig du själf blott blödde,
flöt här på båda sidor blod.

Vid krigsmusik när solen skymde —
musik, så skrikande och gäll,
att hälst du utur fältet rymde,
om du fick höra sådant gnäll! —
vid krigsmusik en delad skara
oss stack i ansigte och hand:

Blod flöt! Här var ju verklig fara?

Säg, om du mötte sådant band,
om harens värja finge vara?

Tror du, du kunde dig bevara,
till skydd för kung och fosterland?

Tänk dig: de tömma blodkanaler
rundt om vår kropp, i tappert krig!

Hör, darra! Dessa kannibaler —
vårt blod, det dricka de i sig!!!

Du ryser? Ja, vårt blod de dricka.

Du känner dig väl hemsk till mods,
då du hör krig, där man till blods
hvar annan utan krus tör sticka?

Männ du ej svimmar, då du hör,
att fienderna ta sig för
att nyttja spjuten till en svicka,
och, sedan de ha väl fått håll,
slå varma blodet i sin bål,
och det — men inte toddy — dricka?

Ack, men hvad är, jag tar mig för!
jag borde väl mig ta till vara!
Om jag dig skrämmer, så du dör —
hvem kan vårt fosterland försvara,
då icke *du* det mera gör?

När detta sista jag betänker,
jag fruktar, att jag varit stygg.
Men lugna dig, min vän! Var trygg!
Den fiende, du möta tänker,
som uti sådan sorg dig sänker,
är redan för en *flughåf* skygg.
Jag har ju bara talt om — *mygg!*

Herdens klagovisa.

Efter GOETHE.

Där uppe, på toppen af bärget,
jag står, efter gammal sed.
Jag lutar mig imot stafven
och skådar i dalen ned.

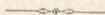
Och sedan följer jag hjorden;
min hund, han för den i bet.
Jag ner utaf bärget kommit;
men hur det gått till jag ej vet.

Och full utaf fagra blommor
hon står där, ängen all.
Jag bryter dem, utan att veta
hvem nu jag dem skänka skall.

I ränn, i storm och i åska
jag här under trädet stått.
Allt jämnt hålles dörren slutet;
en dröm var allt samman blott!

Utöfver huset där borta
nu står en rägnbåge stor.
Men hon ej mera är hemma;
långt bort i landet hon for.

Långt bort i landet, och sedan
bort öfver sjön, kan ske.
Bort, får, härifrån! Eder herde
är full utaf längtans ve.

Zigenargossen i Norden.

Efter GEIBEL.

Långt i syd det sköna Spanien,
Spanien är mitt fosterland,
där den skuggande kastanjen
susar uppå Ebros strand;
där de mandelblommor glöda,
heta drufvan vinkar huld,
rosorna bli mera röda,
och där månen skimrar guld.

Och nu med min luta går jag
sorgsen ifrån hus till hus.
Endast mulna blickar får jag,
ingen enda klar och ljus.
Sent mig några gåfvor ger man,
vresigt beder man mig gå.

Ack, den stackars gossen ser man,
men vill honom ej förstå!

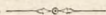
Dessa dimmans regioner
hafva solen för mig gömt,
och de gamla, glada toner
har jag, nästan alla, glömt.
Ständigt i mitt bröst bland andra
djupa toner hör jag en:
till mitt hem jag måste vandra,
landet, fullt af solens sken!

Då vid sista skördefästen
man höll bal vid slutad dag,
och då, sång man bad af gästen,
sjöng min bästa visa jag.
Men då par om par sig svängde
uti aftonsolens gull,
stora, heta tårar hängde
hela mörka kinden full.

Ack, jag tänkte då, vid dansen,
uppå fosterlandets vår,
där i ljufva mänskensglansen
friare hvart hjärta slår;

där vid cittrans toner veka
hvarje fot sig rör till dans;
där med flickor gossar leka,
bindande fandangos krans.

Nej, mitt hjärtas längtan döljer
jag ej mer; ty hårdt det slår.
Och om fröjd än här mig följer,
dock till hemmets ro jag trår.
Hän mot söder! Hän till Spanien,
landet, fullt af solens sken!
Under skuggande kastanjen
hvile sist den armes ben!

Den första förlusten.

Efter GOETHE.

Ack, min första kärleks dagar,
hvem kan ge mig dem till baka?
Ack, hvem ger mig blott en timma
åter af den ljufva tid?

Jag får lida och försaka,
och med trånad städs jag klagar
öfver en förlorad frid.

Ack, hvem ger de sköna dagar
åter af den hulda tid?

Saknad.

Hur långsamt går ej timman,
då icke *dig* jag skådar mer!
Hur knapp är ej den strimman,
där mellan molnen solen ler!
Se, gula björkar skaka
sitt löf på marken bar,
och svalors flock till baka
till fjärran söder drar!
Ja, hvart jag än kan blicka,
jag ser omkring mig höst.
Se'n dig jag saknar, flicka,
jag bär den i mitt eget bröst.

Och hvart jag än mig vänder
är höstbeklädt mitt hjärtas land.
Min vårsol ej sig tänder,
förr än jag trycka fått din hand.

Men *då* är vårens timma,
och himmelen är blå,
och klara sjöar glimma,
och glada foglar slå.
Din stämman glädjetåren
framlockar, skär och klar,
och varmt som sol om våren
det ler, ditt blåa ögonpar.

Kärlek.

*Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ
τρία ταῦτα. Μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.*

Paulos. (1 Kor. 13: 13.)

I lunden satt ett sångarpar,
som ned sig sänkt ur luften blå;
och sommarsolen lyste klar
uppå de sälla makar två.
Hans tal var sång, och hennes svar,
när som hans tunga talat ut,
en kyss, ett vingadt famntag var.
Ej ville tal och svar ta slut.

Men sommaren från Nord försvann,
och sångarparet skildes då.
En flög väl dit, där Etna brann,
och en till Nilens vågor blå.

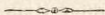
Dock, när som solen, klar och hög,
på sommarhimlen åter stod,
så han som hon till baka flög
till snötäckt bärg, till brådstup flod.

Där sjöng han än; där kysste hon
ifrån hans mun den glada sång,
den varma sång, hvars friska ton
ur Manhems moar växt en gång.
Skiljsmässans stund ej brydde dem
ty kärleken är kärleks lön,
och maken kan väl hitta hem,
fast bort han flyger öfver sjön.

Och kärleken vet ej af band.
Hans lif är stundens fria fröjd.
Han har ej hem och fosterland,
går under inga bördor böjd.
Han växer upp som dalens ros
och sväller ut i solens brand;
men han för vintern flyr sin kos,
och sväfvar då till bättre land.

Men — kommer vårens vind igen,
och stiger solen högre opp,

då till sin lund han sväfvar än
och ändar åter där sitt lopp,
och sjunger än, och kysser med,
som ständigt han har gjort förut;
däröfver lyser sol sin fred,
tills lif och sommar taga slut.

Möte.

Efter HEINE.

Där borta under linden det klingar musik;
de unga där dansa i det gröna.
Där dansar det ock ett okänt par.
De synas så ädla och sköna.

De sväfva så sällsamt upp och ned,
och många dem förstulet betrakta.
De skaka på hufvud, de le mot hvarann,
och fröken, hon hviskar så sakta:

"Min vackre junker! Uppå eder hatt
en näjlika svajar och flammar;
den växer blott djupt ner i hafvets grund.
Ni icke från Adam härstammar.

Ni strömkarlen är. För att locka bort
sköna flickor, ni hitåt lände.
På edra fiskbeniga tänder jag
vid första blick eder kände.”

De sväfva så sällsamt upp och ned,
och många dem förstulet betrakta.
De skaka på hufvud, de le mot hvarann,
och junkern, han hviskar så sakta:

”Min sköna fröken! Säg, hvarföre har
ni så kalla och däfna händer?
Säg, hvarföre har eder hvita drägt
så våta sömmar och ränder?”

Jag har eder känt vid första blick
uppå edra spotska miner.
Du är intet jordiskt människobarn!
Du är sjörån. Vi äro kusiner.”

Och gigorna tystna och dansen är slut.
De båda höfligt sig skilja.
Hvar andra, ty värr, de känna för väl,
och därför ej mötas de vilja.

Sjöjungfrun.

och Erik gaf sig ut på sjön
en vårlig morgonstund.
Och marken var så frisk och grön,
och fogeln sjöng i lund,
och dimman skingrade sig re'n
för solens varma, klara sken.

I vassen sprutto fiskar små,
och anden sam i vik,
och lärkan flög i luften blå,
och vinden var så rik
på nattviolers doft ännu,
fast klockan närmade sig sju.

Att se till näten, färdas han
imot ett fjärran grund,

där skogen speglar sig så grann
uti det blanka sund.

Nu vägens midt han hunnit har
och håller upp sitt årepar.

”Hur fager är ej denna sjö,
med solens glitter på!
Här speglas himmel, fjäll och ö,
och klara vågor gå
här om hvar ann i evigt svall
och ingen af dem tröttna skall.”

Så tänker han och ser sig kring
med varmt ett ögonpar
och ler så hänryckt åt all ting,
tills blicken stannat har
uppå en klippa, midt i sjön,
kringvuxen utaf säfven grön.

Här hvilade på klippans grund
en mö ur djupets våg,
med mun så röd, med barm så rund,
och ned i vattnet såg.

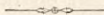
Kring hennes kind, så mjuk och full,
flöt håret, som en flod af gull.

Som Venus, trädd ur vågens skum,
så Erik henne såg.
Han såg och såg, med häpnad stum,
så underlig i håg.
Men hastigt synen svunnit har,
och klippan står där, som hon var.

Och böljan går sin jämna gång
och söker sig en strand,
och fogeln sjunger än sin sång
i lunden där på land,
och Erik än till åran tar
och bort mot land till näten far.

De fiskar, som där fastnat då,
fastän det var en mängd,
dem såg han ganska litet på,
ty han var genomträngd
af tanken på den sköna mö,
som dök uti den klara sjö.

Allt sedan till den klara sjön
och till dess vågor blå
han längtade, och jorden grön
han föga tänkte på.
Som vinden irrade hans håg.
Hans glädje dök med mörn i våg.

Dör Mickel, gäller det hans skinn.

Efter GOETHE.

På en afton suto vi
ute, ett ungdomsgille.
Amor kom, och *Mickel dör*
leka med oss han ville.

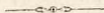
Hvar och en bredvid sin vän
satt med stilla mysning.
Amor blåste facklan ut,
sade: här är lysning!

Facklan, då hon fattade eld,
lät man skyndsamt vandra.
Hvar och en den tryckte uti
handen på en af de andra.

Dorilis åt mig den gaf
och tog till att skämta.
Knappt jag rört den, förr'n en eld
började upp att flämta.

Svedde min syn, och i mitt bröst
vardt en eld af flamman,
och utöfver mitt hufvud slog
elden nästan till samman.

Släcka ville jag, slog till;
men — ännu det brinner!
Mickel, han, som skulle dö,
riktigt vid lif jag finner.

Längtan.

Jag kom dit bort, där du plär gå
ibland och möta mig,
och mången flicka såg jag då,
men icke såg jag dig.

Jag kom dit bort, där blommor du
har brukat ge åt mig.
Jag såg väl mången blomma nu;
men fick ej den af dig.

Jag kom dit bort, där källans våg
så klar och stilla flöt;
men ej *din* bild jag speglad såg.
Jag därför ögat slöt.

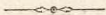
Jag gick till lund, där skuggan grå
föll ned från gröna trän;

men ej i svalkan du sågs gå,
och därför gick jag då'n.

Hvart än jag går, jag ro ej får,
förr än du möter mig.

Min älskling! Ända från i går
jag gått att söka dig.

Och så jag går att söka dig,
min lilla, kära vän,
till dess att du vill möta mig
en liten stund igen.

Skördebild.

Vädret fläktar. Solen glimmar
mellan hvita skyar fram.
Se, i Siljan mörten stimmar!
Vägen ryker utaf dam.
Axen buga; liar blänka,
mäja halmen, slag på slag,
och han faller; — ty, kan tänka,
nu är det en skördedag.

Hett det blir, så svetten droppar.
Lien rörs med mattad gång,
rörs, där mellan stråen hoppar
ängetytan¹⁾, under sång.
Skynda, knyt dig kärfvar, flicka!
Snart du mäjarn hunnit har.
Dock — du först går bort att dricka!
Böljan vinkar, kall och klar.

¹⁾ Gräshoppan (här: *Locusta verrucivora*).

Sedan lätt och fri du svingar,
binder kärftar, lång en rad,
glad som fjäriln, då hans vingar
fladdra omkring blomsterblad.
Snart är säden mäjad neder.
Mäjarn står vid åkerns slut.
Dit, där björken skugga breder,
går han så att pusta ut.

Snart den gyllne säden hvilar
kärftvad här och där; — och se'n
flickan ock till skuggan ilar,
hinner åter mäjaren.
Skämtet löser där sin tunga;
man har glömt sin trötthet nyss.
Fattas ord ibland — de unga
tala då uti en kyss...

Glada tid, när ungdom målar
verlden än med glädje full!
Ljufva tid, då kärlek strålar
som en sol på jordens mull!
Dessa sälla Dalar sjunga
om min ungdoms flydda år,

och med lärkans glada tunga
kvittra de min kärleks vär.

Sälla land, som Siljans bölja
kysser sommardagen lång!
Sälla land, som skördar hölja!
Du blef också mitt en gång.
Här ock ej blott sommartider
skördar hölja fält och strand —
Vasas kärfve ständigt sprider
här sin glans från Utmedland.

Herdegossen.

Efter HEINE.

Herdegossen, han är konung.
Gröna kullen honom bär
såsom tron, och stora, gyllne
kronan sol'n där ofvan är.

Vid hans fot en korsprydd skara
smickrare — hans får — vi se.
Kalfvar gå som kavaljerer,
och så stolt sig kråma de.

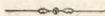
Hofaktör får bocken vara.
Tjocka kor samt foglar bli,
så med flöjt, som klockor klara,
höga kammarmusici.

Ljufligt sjunger det och klingar.
Snår af tall samt vattenfall
basens brus i spelet bringar.
Då blir kungens vaka all.

Kungen slumrar, och ministern
all regering därvid för,
excellensen Hund, hvars buttra
skall man långt i skogen hör.

Sömnig läspar unge kungen:
”tung regeringen mig är.
Ack, om nu jag vore hemma
hos min drottning, mig så kär!

Kungligt hufvud i min drottning
armar bästa hvilan fann.
Uti hennes vackra ögon
ligger, utan gräns, mitt land.”

I gryningen.

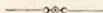

Morgonvinden fläktar sval.
Dagen bräcker, tuppen gal.
Nu är nattens hvila slut,
och jag måste skynda ut.

Trädgålns buskar susa smått.
Sjön en liten bris sig fått.
Än är skuggan jämn och svart;
men hon skingrar sig väl snart.

Upp ur bädden, mjuk och varm,
där jag sof på hennes arm!
Än en kyss, ett famntag än!
Se'n: god morgon, lilla vän!

Varmt jag hade här hos dig.
Morgonluften kyler mig.
Men jag måste ut ändå;
måste till mitt arbet gå!

Sjömannen.

Där gungar ett skepp uppå böljan, den blå;
det rycker i tågen och längtar att gå.

Där står ett par på den sandiga strand.
De kommit från Dalarnes härliga land.

Han blek och med hoptryckta läppar där står.
Hon darrar; i ögat det glittrar en tår.

Ett stammande afsked af henne han tar;
skall fara kring hafven — och hon stanna kvar.

”I, barndomens dalar, I faren nu väl!
Far väl, liten Karin, du hälft af min själ!

När Vår väcker blommor, båd’ rosor och lind,
då helsar jag dig i den sydliga vind!

Tänk det, när till fjällen med fåren du far
och tutar i luren, men icke får svar!

När vinterkväll svartnar kring härden, där du
tyst spinnande sitter — tänk på mig, som nu!

Två somrar härefter, då rågen man skär,
helt visst hos min Karin jag åter är här.

Jag glömmer ej Dalarnes bärg eller sjö,
ej håller jag glömmer min älskade mö.

Jag glömmer ej bärigen, i fjärran där stå.
Lik ögonen dina de skina ju blå.

Ej snöiga dälternas minne skall fly;
ty aldrig jag glömmer min älskades hy.

Jag mins nog vår hydda på bärget, så röd.
Jag glömmer ej kindens och läpparnes glöd.

Jag kan dig ej glömma, min älskade brud,
och om jag dig glömmer, så straffe mig Gud!

Glöm du ock ej mig, du förtjusande vän!
Helt visst om två somrar du ser mig igen.”

Så talar ung Karl till sin Karin och får
af henne den lilja, på strandbädden står.

Hon mäktar ej tala; men fullt utaf glans
ser djupt hennes himmelsblå öga i hans.

En blick och en handtryck, och — änglarne lyss
till kärlekens första och glödande kyss.

Och Karl ut på skummande hafsvågen far;
men Karin till åldriga hembygden drar.

Och Karin är åter i syskonens rund.
Karl seglar; ser Dannemarks bokar och sund.

Han dansar i Frankrike, rusig och yr.
Med fröjd han till strålande Napoli styr.

Han skådar det glödande Afrikas jord.
I minnet förbleknar den snöklädda Nord.

Den heliga Ganges han seglar uppå.
Han bortglömmer Siljan och älfvarna blå.

När solen sig höjt öfver blomstrande bygd,
han svalkas af palmernas vinkande skygd.

Han njuter af dadel och ananas där.
Han fröjdas åt dansen af en bajadèr.

De kolsvarta ögon, den svällande barm —
hur ljufva! Kring flickan han slingrar sin arm.

Han kysser de brinnande läpparnes par.
Glömd Karin är. Karl blir i Indien kvar.

Han stannar där borta i åren de fem;
är glad att få kvarbli, vill ej resa hem.

Men händelsevis i sin kappsäck en dag
han letar — och får i sin bibel tag.

Den dammiga boken han öppnar, och där
som bokmärke ligger hans lilja kär.

Då rycker han till och han kommer i håg
sin Karin vid Dalälfvens älskade våg.

Han minnes sitt hem vid den blommande ljung,
och luften i Indien blir honom tung.

Och ankaret lyftes, och medvinden bär
en svartbukig skuta mot hembygden kär.

Ur den hoppar Karl, och snart skåda han får
sitt Dalom, som nu just guldaxadt står.

Ännu synes Siljan så härlig och blå,
och vaktande bärgen omkring henne stå.

Och ljuf som en ros uti sommarens fröjd
står fädernehyddan på grönskande höjd.

Där nere i dalen en man går och skär,
med grånande lockar. Karls fader det är.

”God dag! Hur tycks skörden förslå här i år?
Och hvarföre ensam så ute du går?”

Säg, domnar ej handen af arbetets mängd?
Får gubben ej hvila i tidernas längd?"

"Nog kornen fördubblas i skördemans korg;
men jag här på jorden får skörda blott sorg.

En son har jag ner under jordkullen grön,
och en hvilar kanske på botten i sjön.

Jag ensam och arm här på jorden än går.
Dock, hvarföre klaga? Vid grafven jag står.

Där nere i mullen skall hufvudet trött
bli kvitt sina sorger och hvila så sött."

"Och kan då ej någon till handa dig gå?" ...

"Nej, Karin, min grannflicka, död är också.

Hon skötte mig kärleksfullt årena om
och väntade sonen min. Aldrig han kom!

Hon vissnade bort, som på grönskande vall
en blomma förtvinar i frostnatten kall.

Hon sade: när Karl icke kommit i år,
då är han hos Gud, och dit efter jag går.

Och fridfullt och stilla hon somnade af;
i söndags, då buro vi henne till graf.

Men — hvar blef han af? Hvad var *det* för en man,
som kom här så okänd och hastigt försvann?"...

Jo, hemskt uti sjömannens öra det ljud,
att Karin, hans narrade flicka, var död.

Med storm i sitt bröst han till sjös vände om,
och aldrig han mer till sin fosterjord kom.

Ett farligt medel.

Ett farligt medel kvinnan har
att locka hvarje narr till karl.
Men säg: hvar har hon vapen, hvar,
att lita på till sitt försvar?

Det var en gång en vacker fru.
Kan hända lefver hon ännu?
Fick hon *en* blick, så gaf hon *sju*.
För slika stupa jag och du.

Hon trädde upp i blygsamt skick,
hon trädde upp med eld i blick,
än högst naiv, än lätt och kvick; —
allt jämnt hon hjärtan, hjärtan fick.

Ja, själfve mästare Puckelrygg,
så sned, så linkande och stygg,

tillbakadragen förr och skygg,
hon gjorde hastigt fast och trygg.

Hon såg på honom vackert då,
med blicken varm och klar och blå.
Han blef så säll, så säll att få
som hennes höghets hofnarr gå.

Hon tänkte så: den fule, han
ej stora anspråk äga kan.
Och så en dag sig mäster fann
än större narr: som äkta man!

Så kom då Mars en vacker dag,
med svärd och hjälm, från vunnit slag.
Inför den djärfve vardt hon svag
och led ett grufligt nederlag.

Så skamligt och så ledt var det,
att mäster följde deras fjät,
och, när som bäst de kysstes, lät
dem fästas hopa af ett nät.

Än värre var det, att den natt,
då han i nätet fått dem fatt,

han folk lät se på dem, så att
de blefvo mål för prat och skratt.

Visst fick sig mäster ett par horn,
ett grenigt par, och högt som torn....
Det gjorde honom ej ett korn!
Sämst var för frun och för majorn.

Ett farligt medel kvinnan har
att locka hvarje narr till karl.
Men säg: hvar har hon vapen, hvar,
att lita på till sitt försvar?

Höstvisa.

Hur vinden nu dock biter till!
Hur tystnar ej hvar fogels drill!
Hur sluts ej himlens blick, så blå,
af moln, så täta och så grå!

De stanna, tunga såsom bly.
De vilja ej för vinden fly.
De gömma solen bak sin rand
och töckenhölja Nordens land.

Trögt timman far, trögt hjärtat slår,
och blicken imot marken går.
En gyllne frukt bland dunkla blad
förmår ej göra själen glad.

Bryt, sol, din boja nu med makt!
Träd fram i all din gyllne prakt!

Bryt töcknets dunkelgråa sköld
och stormens klubba, höstens köld!

Dock — nej! Det höfs ock *natt* en gång.
För den skull: somna nu, min sång
En vår, en morgon, når vår strand;
då vakna uti solens brand!

Då vakna med ny kraft, nytt mod!
Känn hvilans styrka i ditt blod,
och jubla kapp med skald i sky
den gamla sång, dock evigt ny!

I vinterkvällen.

Det flammar ett fräsande norrsken nu
utöfver den ödsliga mörka trakt.

De svarta skyar det delar i tu
och glittrar på snön med förförisk makt.
Svartblå står skogen där nedan om;
där dåna den vaknade björnens steg.
Där ute i skogskant går älgen, som
brutit kvistar, stört tystna'n, då natten teg.

Förbi flyter älfven, på bädd af sand,
försilfrad af skenet från nordanfjäll.
Den sista blomman står död på dess strand.
Hon har stått där ensam och frusit ihjäl.
Men aftonstjärnan, brinnande än,
skådar ned från sitt höga, sitt gnistrande tjäll,
till den tynade blomman, sin stackars vän,
som hon skådade fordom i sommarkväll.

Hon *kan* dock ej rädda den blomman mer.
Från den frostiga nordan kom vinden en natt
med mantel af snö och med ispannar ner,
och han dödade blomman, som ensam satt.
Han dödade henne med isande kyss.
Förgäfves den himmelska värmer en död.
Ej mera till flodsorlet tjuserskan lyss.
O nordljus, förgäfves du tänder din glöd!

Nej, — lyss *nu* och brinn! Se, där kommer min mö!
Hon kommer så varm och så värmande klädd,
och sprider en skugga så lång på snö.
Ack, är du uppstigen ur fridfull bädd?
Här finns det en blomma, den snöfjällens vind
har skonat åt mig. Ja, så kom till min barm!
Jag kysser din mun och jag kysser din kind,
och min kyss är ej köld, — han är lifvande, varm.

Hvems är skulden?

Efter VICTOR HUGO.

Hvad har du gjort? Tändt på boksamlingen?

Jag har;

jag tände på den nyss.

Det är ett brott, barbar!

Ett brott imot dig själf. Du släcker här den låga,
som att din mörka själ upplysa har förmåga.

Det, som din gudlöshet så här i lågor satt,
din egendom det är, din hemgift och din skatt.
Mot din tyrann har städs i fäjder boken dragit;
i all ting *ditt* parti hon ständigt hafver tagit.

Boksamlingen, den är, för oupplysta folk,
en säkerhetens akt, en morgonrodnans tolk.

Hvad? Imot sanningar, den samling vördnadsvärda,
de mästerverk, som ljus och kvickhet sig beskärda

ha fått; mot sekels graf; mot tider, som ha flytt;;
imot historien, — hon, som lär den tid, som grrytt;
mot hvad som börjat har, för att till stoft ej gånnga;
motskalderna och — hvad? — mot biblar många, många;
mot höge Aiskylos, den väldige — hvad syn! —
och mot Homér och Job vid horisontens bryn;
mot Kant, Molière, Voltaire och mot förnuftet kaastar
du eld, olycklige, och till din ofärd hastar!

Af snillet gör du — rök!... Att boken gör dig fri,
har det du glömt? Du vill kan ske ej frigjord bli?
Upplysning ger hon dig, — ett bättre ljus än glööden;
hon stupstocken förstör och kriget, hungersnöden.

Hon talar; slaf ej mer det fins, ej paria.

Slå Platon, Milton upp! Slå upp Beccaria!

Läs dessa siare, Corneille och Shakspeare, Dante,
och dera's andar snart dig helsa som bekante;

de vakna i din själ, och tankfull, allvarsam
och känslfull du blir, när desse träda fram.

De likna dagningen; *du* liknar klosterhuset,
hvars mörker måste fly vid strålarne af ljuset.

De lysa upp din själ, som snart sig känner varm
och hjärtat klappar gladt sitt bifall i din barm.

När se'n de fråga dig, du färdig är att svara;
du snart skall vara *god*, och därpå *bättre* vara.

Som snö för eld, hos dig allt dåligt smälta skall,
kung, käjsar, öfvermod och ondska, fördom all.

Först uppstår *Vetandet*, som oss det rätta säger;
se'n kommer *Friheten*. Allt detta ljus du äger,
förstå då det en gång och släck ej hvad du fått!

De mål, du drömde dig, du genom boken nått.

I tankens verld hon går, och där hon skiljer banden
af blandadt sannt och falskt, som tynger frie anden;
ty allt vårt vetande är likt en gordisk knut.

Hon läker, är ditt skydd, din väg hon stakar ut.

Ditt hat, det botar hon; din dumhet bort hon tager.

Hvad ditt är, du dig nu frivilligt undandraget!

Din egen boken är. Hon är din rikedom.

Din själ, förutan den, är uppå skatter tom.

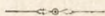
Hon är ditt vetande, din rätt för alla tider,

din sanning, dygd och pligt — gör, att du framåt skrider.

Ja, hon är det förnuft, som öfver dumhet vann.

Och detta du förstör!...

Jag icke läsa kan.

Grafven i Busento.

Efter AUGUST VON PLATEN-HALLERMÜNDE.

Doft i natten på Busento vid Cosenza sånger klinga;
böljor svara dem, och tusen hvirflar dem i fjärran
bringa.

Tappre goters skuggor sväfva öfver floden upp och neder,
för att Alarik begråta, — den, som förde deras leder.

Allt för snart och långt från hemmet han begrofs af
dessa flockar,
medan ännu kring hans axlar flöto gyllne vårdagslockar.

Och i stranden af Busento borra de med spadar breda,
för att ut i annan fåra flodens klara vatten leda.

Utur torra, svarta gropen jorden häfs, och — efter detta —
djupt sänks liket, hvilket rustadt på dess stridshäst upp
de sätta.

Sedan myllas åter jorden öfver kämpen, häst och glafven,
och den starka floden åter strömmar öfver hjältegrafven.

Kämparne i gotahären gräfva uti natten, stumma;
åter i den gamla fåran ses Busento-vågen skumma.

Och en kör af männen sjunger: ”sof, berömd, i ro
här inne!

Romaren, som grafvar skändar, ej din sista boning finne!”

Så den sjöng, och hjältens lofsång hörs i gotahären skalla.
Flyt med den, Busento-bölja, bär den öfver hafven alla!

Afskedshelsning till Carl Jakob.

Du dejlige Gut med de Øjne blaa,
du skal os aldrig af Mindet gaa.

KRISTOFER JANSON.

”*U*pp, låt oss sjunga
och jaga alla griller bort!
Lifvet, det unga,
det är så kort.
Edite, bibite, collegiales!
Post multa secula pocula nulla.”

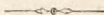
Säg, kan du höra
väl kän da toner än en gång?
Säg, har du öra
än för min sång?
Älskade barn, om du än kunde sitta
här på mitt knä och mot bröstet dig luta!

Ack, om du kunde
be mig att sjunga för dig än!
Då du mig unde
glädje igen.

Älskade barn, om du än kunde sitta
här på mitt knä och mot bröstet dig luta!

Fåfängt! Nu tiger
tungan, hvars ljud med glädje slog;
döden inviger
munnen, som log.

Älskade barn, du ej mera kan sitta
här på mitt knä och mot bröstet dig luta!

Torsbragder.

1.

Fisket.

Frudvångs borg i skogen, byggd på hällen,
blef för kvaf och trång igen.
Åke-Tor till jättarne i fjällen
längtar än.
"Utgårds-Loke får sin gäst till baka,
bara allt går väl.
Hämnden skall mig smaka!
Jätten" — säger ljungrn — "vill jag slå ihjäl.

Aldrig skall han mera vända synen;
hammarn krossa skall hans ben."
Så han talar, rynkar ögonbrynen,
vandrar öfver stock och sten.

Vagn och bockar han ej med hann taga,
fick ej tid att vänta någon med.
Nu i hast han jättarne vill aga;
vandrar norrut mellan höga träd.

Ingen väg han såg; men öppna fläckar
mellan träden gick han på;
klef kring pussar; sprang utöfver bäckar;
såg till sist i fjärran bärigen blå.
Steg på höjder; skuggade med handen
ögonen. Där borta uppsteg rök,
som ur milorna, vid skogsbrynsranden.
Ditåt gick han, på försök.

Medan han fördjupar sig i snåren,
börjar det att skymma på.
Solen har gått ner. Det går en
skyflock öfver skogen, grå.
Snart han fram till kanten hinner,
där en kas med stenharg bre'r sig ut,
ser, hur där utur ett rökfång brinner,
och en gammal, mossig knut.

Gnistor flyga; rök går genom ljoren;
sprakning hörs ifrån en brasas håll.

Ryggåsstuga grofhuggen, en stor en
treflig syn så sent på kväll!
Åke-Tor går fram och slår i väggen,
så det knakar i åbäcklig knut.
Tvänne gubbar, gråsprängda i skäggen,
lockas af hans bultning ut.

”Är en sådan liten ute nu, då?
Stackars dig, som vilse gått!
Ej till jättar tänkte dig väl du, då?
Men du nu har Hymes boning nått.”
Så — försmädligt — talar ene gubben
och sig lutar ned, med hand mot knä't.
”Du, ej större än den tallestubben,
är väl trött? Jag undrar ej på det.

In och hvila dig, så vidt du vågar!
Uti sopvrån kan du sofva ock.
Värma dig du får; på grufsten lågar
nu en stor och sönderklufven stock.
Full en så af mjöd på bänken står här.
Tvenne björnar uppå röda kol
stekas nu. Af det du taga får här!
Kom och ät och drick allt hvad du tål!”

Dundrarn teg och gick till grufvohällen
och drog ut en björn och skar i sär.
Att det åts och dracks den kvällen
ganska käckt, det säkert är.
Visst man sökte skämta med den lille;
skrattet ofta skakte jätteskrof;
men det gick ej riktigt som man ville,
och i harmen gick man bort och sof.

Vaken vardt man just när dagen bräckte.
Hyme tog sin krok och ref
och utaf en bagge hufvu't knäckte,
och med det på kroken in han klef;
påtog vantar; grep till sina åror.
Ljungarn sade: "får jag följa nu?"
Hymes panna lade sig i fåror.
"Å, du är ju allt för liten, du!

Far jag ut, så långt jag brukar fara,
skulle du dig frysa blå,
och på sjön jag brukar länge vara;
huru går det med dig då?"
"Å" — genmälde Tor — "jag skulle undra,
hvem som först af oss vill söka land!"

Han var vred, var nära till att dundra,
klämde hammarn i sin hand.

”Men hvar har du för min krok en beta?
Agn och krok och refvar vill jag ha.”
”Å” — sad’ Hyme — ”slikt du själf må leta!
Hvad bra karl vill äga, plär han ta.”
Då gick Tor åt jättens fähus neder,
såg där brandiga och stora nöt,
och af störste oxen, han fick se där,
Himmelsbrytaren, han nacken bröt.

Tog ett järnband sedan, och till baka
vände han med själfkörfvad lön.
När han kom, han hörde båten knaka,
då den stöttes ut i sjön.
Ifrån klippig strand i vattnet steg han.
Hafvet ljusnade i morgonljus.
Och när jätten nu såg agnet, teg han,
och de rodde ut burdus.

Tor i aktern satt, och båda sutto
roende en hvar sitt årepar.
Snabb var farten. Men där hvalar sprutto
ville jätten stanna kvar.

Tor dock rodde framåt långa stycket.
Jätten ville hålla fast hans hand.
”Denna hafstrakt fruktar jag så mycket;
ty här ute ringlar Jormungand.”

Än ett stycke rodde Tor, och jätten
måste följa med, hvart än det bar,
fast han mörknade på våta slätten.
Nu man midt på djupa hafvet var.
Utaf järnlänken vardt refven knuten;
dugtig krok blef fäst därvid af Tor;
agn därpå — och, öfver reling skjuten,
beten — plums! — till botten for.

Midgårdsormen, som slår ring kring jorden,
märkte beten och högg på.
När han då sig kände fästad vorden,
spratt han till, kan man förstå.
Åsens knogar stötte imot kanten
utaf båten, så den skalf,
och utöfver relingen och spanten
rann det vatten båten half.

Men på Åsa-Tor då brände blodet.
Icke talte han ett ord;

men där växte styrkan jämte modet,
när han spände på sig Møgengjord.
Så han sparkade i båten,
att där hål vardt för hans kropp,
och hans fötter kände botten-bråten,
och på kanten drog han ormen opp.

Detta var en syn att skåda!
Hafvet skummade och jorden skalf,
och de sågo på hvar andra båda,
han från djupet, han från solens hvalf.
Tor mot ormen spände ögon hvassa;
ormen blängde också med besked,
och af gift en grufvig massa
öfver ljungaren sig spred.

Ofta sägs då jätten färg ha skiftat;
ty han fruktade sitt lif.
Medan ormen sprutar så förgiftadt,
Hyme famlar till och tar sin knif.
Tor har fattat hammarn och är nära
att slå till, och Utgårds son
skyndar sig att refven genomskära.
Ormen sjunker, med ett dån.

Upp mot höga himlen vattnet skvätter;
bärgen braka; jorden darrar till;
böljans fjällbeklädda ätter
stanna tätt vid land, lik packad sill.
Tor med knutna handen sedan slungar
jätten baklängs öfver bord,
och med fart af blix, som ljungar,
vadar han ur hafvet upp på jord.

Sedan Hyme ben i vädret vände,
kom ock turen till hans bror.
Jättegubben dödslogs; hyddan tände
himlens barske rödskägg, Tor.
Öfver skogen, efter jätteagan,
vände Tor till himlen om igen.
Däriifrån han dundrar, säger sagan,
imot Utgårds söner än.

2.

Färden till Geirröds gård.

An en gång sig Tor i ordning gjorde att besöka Jättehem.

Ofta dunderaren i himlen sporde jättars dåd och for att straffa dem; men då i det åkdonet, som flammor, järnhandskväpnad, klädd i Møgengjord kom han, kastande sin hammar rakt på trollen högt i Nord.

Men det hände sig, att Loke flaxat uti Friggas falkhamn bort till fjälls. Där han lærer hört, hur jättar kraxat, och han mer ej rädd var om sin pels, än att han på bärgets kant, på muren, satte sig att lyssna på hvad nu jättarne, de underdjuren, prata må.

Där var hål på bärget. Han fick titta
på hvad trollden gjorde, utan prut.

Men då Geirröd falken där såg sitta,
strax en träl han sände ut
att den rara fogeln taga.

Detta lättare är sagdt än gjordt!

Men ej Loke vill i väg sig laga;
menar: "jätten mig ej når så fort."

Tycker lustigt se hur trälen fåktar.

Men så kommer denne dock för när.

Hur nu Loke flaxar på och fläktar,
fast han är.

Geirröd ser på falkens blick och säger:

"Du är allt en människa ändå!

Om för dig ditt lif än värde äger,
nu du tala må!"

Loke teg och stängdes i en kista;
svältes där, tills han blef mera spak.

För att tiga han fått smaken mista;
pratade, så att han lyfte tak.

Och han svor en ed i jättens kammar
att, som gäld för lifvet, dundrarn få

utan handskar, Møgengjord och hammar
att till Jättehem helt snarligt gå.

Han fick också Tor att fara.

Också nu det växte natt på fjäll'n.

Högt på himmelen steg månen klara,

tedde Tor en stuga, sent på kväll'n.

Hans värdinna var en jättegumma,

Grid, som ensam i en stuga satt;

hördes ej, som andra, vresig brumma,

höll sin gäst vid ro den hela natt.

Hon var Odins forna mö och Vidar

hennes son, — var således åsars vän.

”Icke ängar eller släta lidar

liknar han, den väg, dig står igen.

Nej” — hon sade — Tor, du slug ej varit,

då du trott, att öppen väg fanns här,

och då utan vapen du har farit!

Geirröd mycket ond och listig är.

Här skall du få ta mitt styrkebälte,

mina handskar och min staf.

Du med slikt är allt en liten hjälte.

Denne käppen inte går utaf.

Kom igen se'n, får jag höra
hur det gått på resan och hvad du
lyckats allt hos Geirröd göra,
och då får du hvila här som nu.

Tor med käppen knallar sig åt skogen
just vid dagningen, då tjädern gol.
Gick på glesorna. Han tog en
bit ur knytet sitt, vid första sol.
Och så kom han bort till Vimmerbäcken
och gick ut i den. Det nära var,
att han pipan stoppa fått i säcken
och i vattnet blifvit kvar.

Ty, just kommen midt i strömmen, växte
denna öfver axlarne på Tor.

Då blef ljungarn ond och käfte:

”Vimmer, väx du ej så stor!

Bort till jättegårdar nu jag klifver;

därför: väx ej mera än!

Ty då växer, om du still ej blifver,

åsakraften min mot himmelen!”

Tor då uppåt skådar mot en klyfta, —
den, som strömmen kom ifrån.

Där en flicka såg han kjorteln lyfta,
stå och skrefva öfver ån.

Geirröds dotter Hjälp det var. Hon rådde
för att strömmen höjde sig. Och då
Tor tog upp en sten, sköt till och nådde,
sägande: "*i os bör dämmas å.*"

Nu han uppnår land. Han skattar
stenens goda dämmningsmakt.

I en rönn vid stranden tag han fattar;
"rönn är räddning Tors" man därför sagt.

Tor till Geirröd kom. En gästekammar
han helt snart vardt förd i då.

Enda stolen stod där stockeld flammar,
och den sätter Tor sig på.

Men på en gång stol'n sig höjde;
kärpen spände därför Tor mot tak,
och så stolen häftigt nederböjde.

Därvid uppkom dugtigt skrån och brak.
När han kommit ned, mot honom sågo
bedjande de jätteflickor då,

Hjälp och Grip. Med bruten rygg de lågo
invid brasan båda två.

Därom Tor har kvädit: "jag har pröfvat
åsastyrkan min i jättars hem,
då med himlalyftande sig öfvat
Geirröds döttrar, och jag knäckte dem."
Efter detta, in i gästbudshallen
Tor vardt kallad därifrån till lek.
Präktig eld, af granen närd och tallen,
brann där, manande till stek.

Geirröd står där. Nu just fattar denne
med en tång en järnkil, röd och het,
och mot Tor den kastar. "Den dig bränne!" —
tänker han. Men ej på Tor den bet.
Med järnhandskar ljungarn kilen fattar
och mot jätten för det röda järn.
Geirröd stor den faran skattar,
söker bak järnstöttorna sitt värn.

Men han var ej säker där. Tor slungar
järnet genom stöttan utan prut,
och igenom jätten, så det ljungar
genom väggen ut.
Jättehallen så han vräker neder
och till käppen åter tar,

och den röda brandens hane breder
vingar öfver det, som än är kvar.

Sedan åter öfver vilda fjället,
i hvars grenar skuggan hvilar tung,
fram han vandrar till det lilla stället,
till det kära, vuxet kring af ljung,
på hvars bänkar åsafadren kysste
yppigformad, fagerlockig Grid,
vid hvars knutar Vidar gud, den tyste,
växte upp i lek och stilla frid.

Där, på högbänk, invid brasans låga,
täljde Tor sin vågosamma färd.
Grid nyfiken var och hördes fråga;
klara svar hon fick, som hon var värd.
Fick ock tack för handskar, käpp och bälte;
”ty den rustningen” — så sade Tor —
”gjorde, som du mälde, mig till hjälte,
fast jag utan tordönshammarn for.”

Dundrarn lärde så af sin väninna
hvad så mången ännu knappast vet,
att vid faror kan en kvinna
rädda mannen genom fintlighet;

lärde sig, att kraft allena
uti trångmål ej förslår,
att med sig den måste ock förena
något, hvilket mer förmår.

Fjäril!

Fjäril, hvart fladdrar du, säg?
Ingen beräknar din väg.
Än ibland tropiska blommor i salen;
än ibland nordiska rosor i dalen!
Blir du af vindarne ryckt?
Säg mig, hvar stannar din flygt?

Blomstringens tid skall förgå!
Säg mig, hvar stannar du då?
Låt blott *en* ros dig i famnen få sluta!
Där kan du värmas och där får du njuta.
Fladdra ej mera och far!
Stanna och välj och var snar!

Skön är mång ros på din stig;
hvar dock ej blommor för dig;

Du uti en måste njuta dem alla;
annars dig blir deras honung till galla
Andra i sommarens sken
hövves dig glömma för en!

Kärlek och vänskap.

På din födelsedag
några versrader tag!
Jag i meter en lyckönskan binder —
och här sändes dig den!
Må din dag ofta än
du få helsa med blommiga kinder

Sörj ej henne, du mist!
Ej på flickor är brist.
Motse tiden med glädje och gamman!
Gläds och tänk blott så här:
om *en* trolös mig är,
ä' dock trolösa ej alle samman.

Åren stadga oss ge.
Icke alltid vi se
om en flicka är falsk eller trogen.

Men om man efter *en*,
som är falsk — nå, än se'n? —
dömmar *alla* — då bär det åt skogen!

Glädjen kommer igen.
Välj bland flickorna än
en, hvars tro, ej blott jaord, du vinner!
Se'n du kan, om du vill,
ock få säga mig till
hvilken fröjd väl du ljufligast finner.

Lycka till! På din dag
dessa versrader tag
från en vän, som är fast och ej sviker!
Bor i kärleken svek,
är hvar kvinna för vek —
vet: ej vänskapens klippa dock viker!

Åkerblad.

Kransad af palmer, vid stranden af Nil står, huggen ur bärget, med obelisker till vakt, sfinxen, orörlig, allen', talar, den heliga bilden af sten, till de senfödda släkten forntidens vishet; men mer ingen hans stämman förstår. Ännu är Memnon kvar på sin fjälltron, sonen af solen; ingen vid gryningens brand mera hans toner dock hör. Gåtfulle sfinxen står kvar och rufvar på forntida gåtor; sekel, som larver i sand, krypa vid solsonens fot, och från egyptiska himmelen ser hans strålande fader läser den heliga skrift, läser, som fordom — och ler. Ler; ty han ensam kan tyda de ord, faraonerna ristat, sedan de tydningen fört med sig i grafvarnes natt. Men — så kom det en man från det yttersta hörnet af jorden; hyperboreernas sol skänkte hans ande sitt ljus,

Väckaren i öcknen.

Efter FREILIGRATH.

På öckenstrand, där Nilen går,
ett stort, ett kungligt lejon står,
gult, som den sand, det trampat har,
gult, som den vind, omkring det far.

En kungamantel, skön och varm,
en mahn, kringfladdrar djurets barm.
En kungakrona underbar
uti sitt höga hår det har.

Med rytande det lyfte opp
sitt hufvud. Vilda tonen lopp
så djup igenom öcknen fram;
dess flod förnams i Möris' dam.

På pantern steltnar rosenfälln,
och darrande flyr bort gazelln.
Kamelen lyss, och uti Niln
hörs kungens röst af krokodiln.

Dess eko far från Nilens strand
till pyramidens höga rand.
Fast kungamumiens dag är liden,
han vaknar nu i pyramiden.

Han rätar sig i kistan trång.
"Tack, lejon, för din vilda sång!
Jag sofvit många tusen år;
men lif jag af din stämma får.

O, länge har jag sofvit re'n!
Min glanstid flytt för länge se'n,
då segerfanor kring mig slogo
och fäderne af dig mig drogo.

Jag satt på vagn så fröjdefull,
på vagn med tistelstång af gull.
Af pärlor lyste axelraden,
och min var hundraporta-staden.

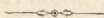
Och denna fot, nu vissen, då
de gula inder trampat på,
uppå det folk, som ullhår kröner,
på nacken utaf öcknens söner.

En verld tvang denna handen då,
som nu är fäst af byssos grå.
De bragder, hieroglyfer hviska
midt bröst har födt, så ungdomsfriska

Den grafvård, som är nu mitt skygd —
utaf mig själf så är han byggd.
I spjutens krets jag lagar skref,
och vekten tegelbrännarn dref.

Mig vaggade på båtens kil
min undersåte, breda Nil.
Ännu beständigt Nilen rinner;
men jag i lugnet mig befinner.

Och sol på länge mig ej lyst. . .”
Nu lejonet i hast blir tyst,
och mumien talar icke mer;
han lägger sig till hvila ner.

En ideolog.

Hur högt det skönas *ideal* må gälla,
i skaldens eget bröst är diktens ursprungskälla.

TEGNÉR.

Så blek och så stolt han sitter
uppå sin skaldetron
och härmar foglarnes kvitter
och susande lunders ton.
Han finner så ljuft att kväda
på andra skalders manér.
Om också det ingen kan gläda,
det *pengar* och *ära* ger.

Han lefver på Strandbergs och Goethes,
de stores, tankar så godt.
Hans skaldetimme förnötes
att kläda idéer blott.
I lånta fjädrar han styr sig

att sväfva upp i det blå.
Om verklighet ej han bryr sig,
så vidt han kan slippa ifrå.

Han vill för de lärde sjunga,
för folket — icke ett knyst,
och hyllas han af de unga,
han sitter förmäten, tyst.
Blir af yngling, med ödmjuka later,
om ringaste råd han spord,
kan, lik egyptens prelater,
han icke svara ett ord.

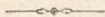
Så är det väl man skall spira
i folkets kärlek in?

Så är det väl man bör vira
den härliga lagern sin? . . .
Se, borta i öster flammar
en brinnande rodnad af harm,
och högt öfver skogens stammar
lyfter skaldernas gud sin arm!

Det sjunker, skuggmajestätet,
i glömskans kolsvarta våg;
det faller, likt det belätet,

som Nebukadnezar såg.
Och nya skalder tralla
i nya tonvågors brus,
och solen delar åt alla
sin värme, sitt klara ljus.

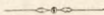
För alla hon upp vill stiga,
ej blott för en rik och lärd.
Den stolte och dumme må tiga —
hon talar i ljus till en värld.
Hon talar — och skuggor falla;
som ringa blir ingen dömd.
Hon älskär och värmer alla,
är därför älskad, berömd.

Till de egendomlige.

Efter GOETHE.

Å säger Quidam: jag af ingen lär,
och utaf ingen skola alls jag är.
Långt fjärran från mig är hon, denna möda,
att söka lära något af de döda...
Det är, om riktigt jag förstå det kan:
jag är en narr på egen hand.

Blomsterplockning.

Så varm var solens middagsblick,
ty våren kom så snar.
Jag långsamt öfver ången gick,
där ofta gått jag har.
I söderled mitt öga såg.
Att leta blommor var min håg.

Och lärkan spelade så täckt
i höga rymder blå,
och någon sval och lindrig fläkt
höll bal med gräs och strå.
Det frasade vid hvarje pust;
men ej som silke frasar just.

Så stilla ger jag mig åstad;
till åkern bort det bär
Jag kan alls icke vara glad;

jag snart är främling här.
Snart skiljer mig Atlantens våg
från hvad jag kände här och såg.

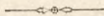
Jag vänder mig mot fönstret där,
med blommor innanför.
Min lille Carl, allt jämnt mig kär,
månn *du* vid rutan rör
och än en gång, så glad och varm,
vill helsa mig från fönsterkarm?

Där uppe sågs du fordom stå,
med längtan till min famn.
Du log mot mig med ögon blå
och ropade mitt namn.
Jag nu i fönstret ingen ser,
och du ej ropar på mig mer.

Förstummad är din stämma klar,
så ljuflig för min själ.
Då sist jag dig i famnen bar,
du hviskade: far väl!
Den korta våren lik var du,
som tänder sig i Norden nu...

Du vårens första blomma huld,
som står vid bäckens rand,
i vinden vaggande ditt guld —
nu bryter dig min hand!
Kan hända jag här uppe ser
ej någon vårdag blomma mer.

Från denna, mig så kära trakt
jag långt i fjärran far.
De ljufva minnens blomsterprakt
jag städs dock med mig tar,
planterar blomstren, ger dem vård
i tårbevattnad blomstergård.

Far väl!

Visst längtar jag af all min själ
till fjärran, bättre land.
Jag längtar mycket; men likväl
så tungt det känns ibland
att fara bort från bärg och flod,
dem jag mig älska lärt,
från hyddan, där min vagga stod,
från allt, hvad mig är kärt.

Mitt älsklingsbarn, som hvilar dig
i kyrkogården nu,
du kan ej mera glädja mig,
du kan ej följa, du!
Skall du, skall du bli ensam kvar
vid Siljans klara sjö?
Där kan ej mor, där kan ej far
din graf mer blomsterströ.

Far väl, du älskade, far väl!
Du var min framtids hopp.
För ögat ditt, så fullt af själ,
ej solen mer går opp.
Hon har för alltid nu gått ned,
så ljuf, så blid och varm.
Se'n dödens bittra kval du led,
jag känner mig så arm.

Här äro fälten, där du sprang
bland blommor och bland blad,
och här din kära stämman klang,
så ljuflig och så glad.
Den fot är stel, som lätt dig bar
imot mig, när jag kom;
den varma munnen tystnat har,
din plats — din plats är tom.

Far väl och tack, min älskling, du,
fast ej min röst du hör!
Du har ej sorg och plågor nu,
och intet mer dig stör.
Du somnat, som i stilla kväll
du gjort så mången gång.

Du är så lycklig, du, så säll!
Men säg: blir natten lång?

Och blir det åter morgonväkt,
och vaknar du igen,
då i din gamla, kära dräkt
kom till mig en gång än!
Då kom och le, som förr du log,
lik solens stråle klar —
och glädjen min, den grafven tog,
blir åter som han var.

Ett *fattigt* barn, det var du blott;
det räknas här för fel.
Om du fått lefva, nog du fått
”de bättres” hån till del.
De åkande med smuts dig stänkt,
för det, att du måst gå.
Om rik man dig en småsak skänkt —
hvad du fått krypa då!

Den gosse, hvilkens börs är tom,
i skolan bannor får.

De rikes barn han ställs bakom;
han jämnt i skuggan står.
Om *du* fått lefva, denna lott
som din du också sport.
Ett okänt namn du ägde blott;
det ock är fel så stort!

Och om en gång du råkat bli
framhållen och belönt,
nedlåtet öfversitteri
af gynnarne du rönt.
Du deras ärender måst gå
i falskhet och intrig.
Om dig en tjänst man låtit få,
du måst förnedra dig.

Och om du då de smås förtryck
ej främjat och berömt,
nog dina herrars vreda nyck
till hungerns död dig dömt.
Blott absoluta vetots vän
och fämansväldets stöd
kan här, i dessa trakter, än
få äta sorgfritt bröd.

Och sökte efter sanning du —
det blefve ditt fördärf!
Du då fiendtligt grepe ju
åt presternas förvärf.
Då presten, däri lik en hund —
som ordspråk mäلت — att han
all födan tjänar med sin mun,
han ock dig bita kan.

Och läte du ditt hjärtas bikt
på prosa icke gå —
med vapen din person och dikt
du finge skydda då.
Du tarfvade, till ditt försvar,
den dödens klinga hvass,
som Heine-Foibos nyttjat har
mot Platen-Marsyas.

Du, käre döde! Du är säll
uti din lugna graf.
Du somnat, som i stilla kväll,
vet intet ondt utaf.
Men jag, med dem, du älskat har,
ifrån din hembygds sjö

till fria, fjärran länder far,
att där få lefva, dö.

- Far väl, all falskhet, onatur!
Jag dig ej sörja skall.
Far väl ock du, kinesisk mur
kring Gamla Verlden all!
Far väl, I falska stjärnors prål
på tiggarsjäalars bröst!
Far väl, du verld förutan mål,
som står i livvets höst!

Jag till ett annat rike far,
där arbet' ej är skam
och där den frie mannen tar
förutan skymf sig fram.
Visst är mig fosterbygden kär —
dock ej dess blotta jord! —
men uti ljufva minnen bär
jag med mig den om bord.

Hvad fröjd! Jag medtar bärg och flod,
dem jag mig älska lärt;
tar hyddan, där min vagga stod,
tar allt, hvad mig är kärt.

Mitt älsklingsbarn! Din graf är kvar —
du själf skall med mig bli!
Du själf! Min kärlek med mig far,
mitt hopp, min poesi.

Småplock.

1.

Att "*vackra flickor ä' inte många*",
nog se man fått.
Att "*vackra visor ä' aldrig långa*",
är misstag blott.

Läs Odysséen! Läs Iliaden!
Du gör det rön,
att visan, skrifven på *många* bladen,
är ljuf och skön.

En *liten* visa jag ock vill prisa,
så framt den är
en vacker, en; — ty en vacker visa,
den är mig kär.

Må visan vara *så kort* — ja, vara
så lång hon vill!

Är hon ej dödande tråkig bara,
jag lyss därtill.

Hvar visa ryms ej i samma formen,
skall hon bli bra.

Ett större utrymme vill väl stormen,
än fjärlin, ha!

En tanke, född under snillets stjärna,
vill ha palats.

De smärre tankarne nöjas gärna
med mindre plats.

Här smärre tankar jag sammanplockat.
De äro små;
men då de mig till behandling lockat,
så må de stå.

2.

I dag öfver hafvet väl Sunnan går —
men Nordan i morgon, kan ske!

Så växlingen ock öfver själshafvet rår;
det kan man i dikterna se.

I dag är det stiltje, och solens gull
ljuft glittrar på böljornas topp;
i morgon väl nattsvart, af skummet full,
vräkes skyhöga vågen opp.

3.

Hvad du är säll, du gubbe med tanke slö!
I stugan, där du föddes, där får du dö.
För dig ej nånsin skiftade himmelsbrynen;
du såg blott det, som ständigt låg midt för synen.

För dig den tro, *du* äger, är allra bäst;
ty far och mor ju haft den — och så din prest.
För dig ä' bara prat alla tankar höga.
Står solen eller *går* — ja, det rör dig föga!

Då andras trägna sträfvan framåt du ser,
den skumma blicken däråt så hånfullt ler.
"Hvad lönar det" — du mumlar — "att fjärran ila?
Nej, tacka vet jag ändå en maklig hvila!

Kan jag bli bättre af, att högt upp jag står,
får se en hop af nytt och ny synkrets får?
Nej, detta bryr min hjärna ju allt för illa!
Jag vill min goda hvila på slikt ej spilla.”

Som död du hvilar nära din helgedom;
din likpredikan prisar dig mild och from . . .
Hur ljuft! Som fromme räknas ju alla dumma.
och såsom vise alla, som äro stumma,

4.

Jag tror, det bästa stöd från oss fallit har,
då ej vi äga någon att kalla far.

Dock — sälle alla,
som få en präktig styffar sin fader kalla!

Ett *kärleksbarn*, ett *äkta* — dem prester skilt
på vanligt sätt: *försonligt* och *kristligt mildt!*

Så skall det vara:

ej Gud, men presten bör er välsigna bara!

Bör ha sin slant för mödan, han då sig gör —
och då först älskogsparet till desse hör,

som, då de skaffa
sig barn, man blott med kyrktagning vågar straffa.

När så de mycket ödmjukt om ursäkt bedt
för det, att deras barn denna världen sett —
då prest kan mähta,
att dessa små förklara för riktigt äkta.

5.

Nu sänder jag, dikter, i världen er ut
att läsas — — häcklas och klandras,
som från urminnes tider det skett förut
med alla, alla de andras.

Hvad den ene älskar, den andre skyr;
så skedde i alla tider.
Först hatet är gällast — och sedan gryr
för kärlek dagen omsider.

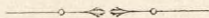
Bland mina förstlingsdikter här
jag vågat — med förutsättning
att växling förnöjer — än här, än där
inskjuta en öfversättning.

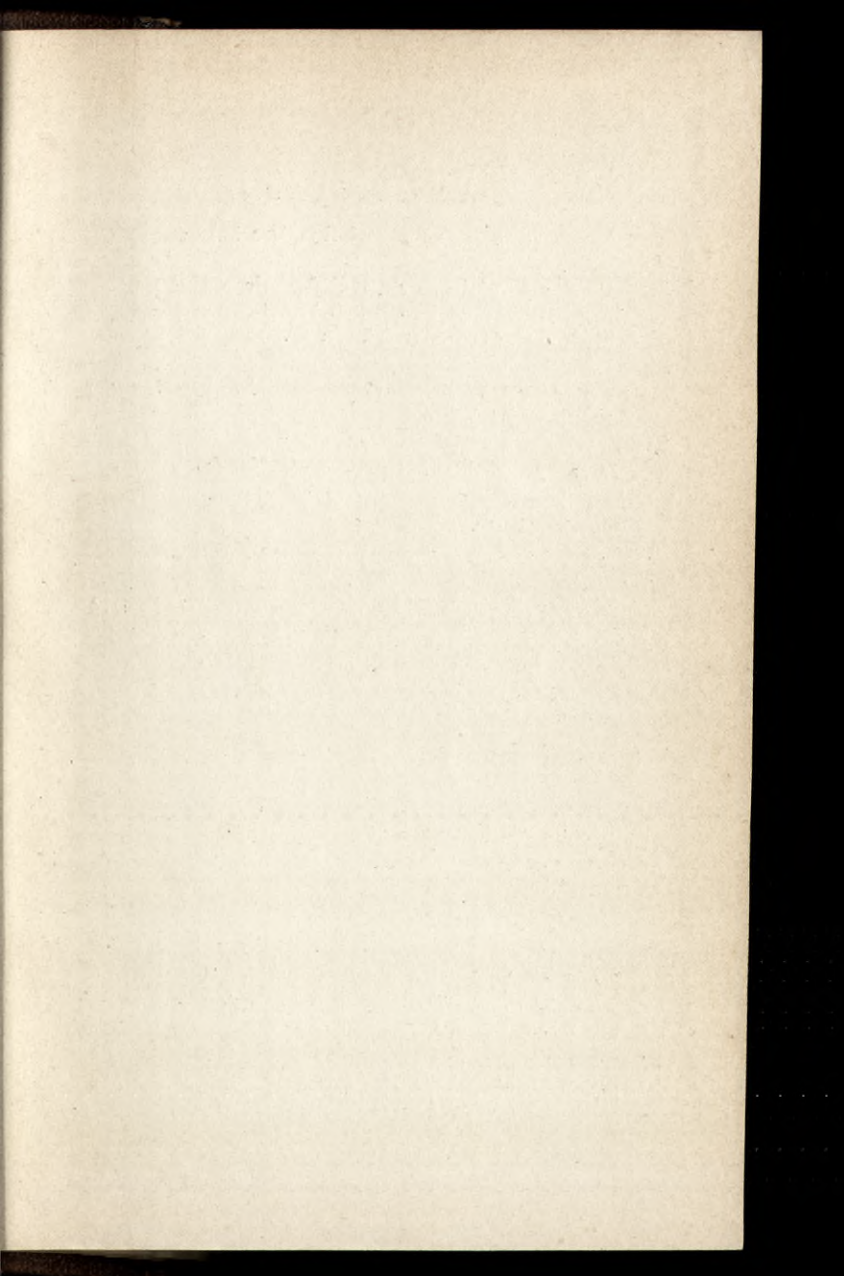
Jag öfversatt Heine — utan krus,¹⁾
och Schiller. Ej det er stöte!
Men ropen I efter *mera ljus*,
då visar jag er till Goethe.

En sång, som är ny, en bättre sång —
ja, flera, kanske! — vill jag sjunga
för eder, I kära, en annan gång,
för eder, till själen unga!

¹⁾ *Kruks?*

Sättarens anmärkning.

Ny litteratur

utkommen på **Albert Bonniers** förlag:

- Ahnfelt, Arvid**, Nektar och Gift. Ur svenska pressens, skönlitteraturens och paskillernas historia. Karaktärsdrag, kulturbilder och humoresker. I. 2: 25.
- Aldén, Gust. A.**, General Pechlin som sockenherre. En tidsbild från sjuttonhundratalet. Med 2:ne illustr. af *V. Andréén*. 40 öre.
- Bondeson, Aug.**, Marknadsgubbar på Sjönevad. Teckningar. Med 3 illustr. af *V. Andréén*. 50 öre.
- **Jon i Slätthult**. Skildringar ur halländska gränsholifvet. 50 öre.
- **Visor på Ätradalens bygdemål**. 25 öre.
- Brandes, Georg**, Björnson och Ibsen. Två karaktäristiker. Bemyndigad öfvers. från förf:s manuskript. 1: 75.
- Gullberg, Gustaf**, Romaner i västfickformat. Parodistiska ströftåg efter berömda mönster. 75 öre.
- Jörgen**, Från Polcirkel till Vändkrets. Humoresker och skizzer. 2 kr.
- Lundqvist, Ernst**, Sannsagor och fantasier. Noveller. 2 kr.
- Mörk, Halfdan**, En stormsvala blott! Humoresker, satirer, in- och utkast. 1 kr.
- Nordensvan, Georg, Guido**. Ur Bobs efterlemnade papper. 1: 50.
- **Skattsökarne**. Ett blad ur Gripsholms häfder. 2 kr.
- Rydberg, Viktor**, Dikter. Eleg. tryck och papper. Pris 4 kr.; inb. 6 kr.
- **Den siste Athenaren**. 4:de uppl. 2:ne delar. 6 kr.; inb. 8 kr.; med guldsn. 9: 50.
- Strindberg, Aug.**, Kulturhistoriska studier. Med 5 illustr. 2 kr.

pal.